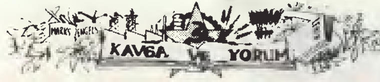
Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Tutuklu yoldaşlar,
siz halkımızın onurusunuz!

İŞÇİNİN SESİ

Karkêren hemû
welatan yekbın!

Yıl:8, Sayı:184-185
25 Ocak 1982

HAPİS, ZİNDAN, KAN HALKIN SAVAŞINI DURDURAMAZ!

Askeri birlikler Alemdağ cezaevindeki tutuklulara gaz bombaları ve göz yaşartıcı bombalar atarak saldırdılar. Yüzü aşkın devrimci zehirlendi, onbeşi komaya girdi ve ikisi de kurtulamayarak öldü. Hesabını soracağız!

Emine Engin

Yanılmıyorsak hapishaneler de hastahaneler gibi, uluslararası kurallara göre savaşta bile bombalanmaması gereken yerler listesindedir. Haksız savaş yürütenler bu kuralları genellikle hiçe saymışlardır. İşçi sınıfına, halkımıza karşı haksız savaş yürüten faşist diktatörlük de bu genel içinde yer alıyor.

8 Aralık 1981 günü, faşist devletin askeri birlikleri Alemdağ askeri cezaevindeki devrimci tutuklulara gaz bombalarıyla ve göz yaşartıcı bombalarla saldırıya geçti. Saldırı sonucunda, Şerif Yazar ve Hakan Mermercioğlu adlı iki devrimci yaşamlarını yitirdiler. Daha doğrusu gaz bombasıyla zehirlenerek öldürüldüler.

Olayın gelişmesi şöyle olmuştur: Tam 44 gün türlü işkence görmüş *İşçinin Sesi*'nden bir gurup devrimci, önce Selimiye'de koğuşa konmuşlardır. Burada askeri uygulamalara karşı direniş başlattıkları için, çeşitli cezaevlerine dağıtılmışlardır. Bu gurubun bir bölümü de Alemdağ cezaevine gönderilmiştir.

Alemdağ askeri cezaevinde birkaç gün geçirdikten sonra bir kişi, başka bir ile götürülüp yeniden sorguya yani işkenceye çekilmek istenmiştir. Bunun üzerine, arkadaşları onu vermemek için direniş önermişlerdir. Koğuşta konu ateşli tartışmalara neden olmuşsa da, sonunda tüm koğuş ikna olmuş, direniş için ortak karar çıkmıştır.

Yetkililer, istedikleri kişiyi saatlerce alamayınca cezaevindeki askeri birlikler üç katına çıkarılmıştır. Önce dışardan, burada 179 gündür olay çıkmıyordu, diye "kızgın" bağırmalar duyulmuş, ardından Binbaşı Hüseyin Babacan'ın emriyle gaz bombaları ve göz yaşartıcı bombalarla saldırıya geçilmiştir. Daha sonra ise birlikler içeri sokulmuş ve tutuklular coplanmıştır.

Koğuşa 13 tane gaz bombası atılmıştır. 100'ü aşkın devrimci zehirlenmiş, 15 kişi komaya girmiş, komaya girenlerden ikisi ise kurtulamamışlardır. Bu iki devrimci kardeşimizi saygıyla anacağız. Faşist diktatörlükten onların da hesabını soracağız!

Olay kısa süre içinde tüm İstanbul'a yayılmıştır. Metris ve daha başka cezaevlerinde de direnişler olmuştur. Alemdağ'da aynı koğuşta yeniden direniş başlamıştır. Direnişe görüşmeciler de katılmışlar, görüşme saati bittikten sonra binadan çıkmayı reddetmişlerdir. Tutukluların avukatları suç beyanında bulunmuşlar, ölen devrimcilerin aileleri devlete karşı dava açmışlardır. Askerler arasından tutuklulardan yana tutum alan bir kesim de çıkmıştır.

Alemdağ direnişi büyük bir olaydır. Buna karşılık, gazetelerde dolaylı bir anlatımına bile rastlanmadı. Cezaevindeki devrimcileri tutuklasalar da teslim alamadıklarını halktan gizlemek istediler. Çünkü halkımızı da teslim alamadılar! Korkuyorlar.

Yine de olayı tam gizleyemediler. Olay önce bütün İstanbul'a yayıldı, kuşkusuz giderek her yerde duyulmaktadır. Duyulması ve yayılması için biz de şunu ekleyelim: Cezaevindeki devrimciler "pilavdan dönenin kaşığı kırılsın" diyorlar. Ve devrim için hazırlanıyorlar. Disiplinli bir yaşam sürdürüyor, sıkı bir eğitim yapıyorlar.

Faşist diktatörlüğe karşı yurt içinde ve yurt dışında tepki yükseliyor. Cunta bu yüzden demokrasi takvimlerini sıralıyor, yeniden bir hoş görünme çabası içine giriyor. Bu çabaya, dolu dizgin demokratik savaşımı yükselterek, cuntanın çirkin yüzünü yurt dışında sergileme çalışmalarını daha da yoğunlaştırarak ve cezaevindeki devrimcilerle dayanışmayı daha da yaygınlaştırarak yanıt vermeliyiz.

Tutuklu yoldaşlar, siz halkımızın onurusunuz!

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:8, Sayı:184-185
25 Ocak 1982

Masrafı: 50p ■ Yıllık abone: 15 pound ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir ■ Yazısma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Şiddet ve sömürünün artması çaresizliklerinin sonucudur

Değerli yoldaşlar,
Size, Türkiye'deki bir arkadaşımdan gelen mektuplardan ilgili bölümleri aktararak halkın durumunu anlatmak istiyorum. Yayınlarsanız memnun olurum.

"Burada yaşamak gittikçe zorlaşıyor. Her yönden. Okullarda kısıtlama ve baskılar artırıldı. Birçok kişi içeri girdi, bazıları çıktı. Askerler her kademede etkin ve etkinliklerini daha da artırmaya çabalıyorlar. Halkımızın askere ve askerliğe olan tutkusunu kullanmaya çalışıyorlar. Ama bunun ters etkileri de gözlenmeye başladı. Tüm tepkiler doğrudan askerlere yöneliyor, ordu gözden düşüyor. Danışma Meclisi'nin yüzde ellisi emekli generaldir. Bu meclisin her yaptığı da doğrudan orduya yükleniyor. Dolayısıyla kazdıkları kuyuya kendileri düşeceklerdir.

"Friedman siyaseti kılı kılına, büyük bir titizlikle uygulanıyor. Bunun sonuçlarından biri de banka ve banker reklamlarının had safhaya ulaşması oldu. Orta gelirli kişilerin ceplerindeki son paraları da almaya çabalıyorlar. Küçük bankerlerin çökmesiyle orta gelirlilerin parasına resmen el koydular. Böylelikle sermaye birikimi her yoldan hızlandırılıyor. Bir tarafta büyük ve çok büyükler, öteki tarafta da işçi ve küçük burjuvalar.

"İkincilerin yaşam şartları anlatılabilecek gibi değildir. Bir fikir versin diye bizim aileden örnek vereceğim. Ev kirası 8 bin liradır. Günlük geçim masrafı en az bin liradır. Bir işçi ailesinin bu masrafları karşılamasına olanak yoktur.

"Üniversitelerde hem çalışıp hem okuyan kişi istemiyorlar. Bunu engellemek için bir dizi kısıtlama getirdiler. Ayrıca her sene için 20 bin lira harç alacaklar. Okumak iyice lüks oldu. Bu durumda, yalnızca burjuva çocukları okuyabilir."

Finans-kapital kârını artırmak için her yola başvuruyor. Ses çıkmaması için de baskıyı alabildiğince artırıyor. Şiddet ve sömürünün yüksek boyutlara tırmandırılması çaresizliklerinin sonucudur.

Bu durumun böyle uzun süre gitmesi olanaksızdır. Sorunları çözmek için getirdikleri her yeni önlem yeni sorunlar doğuruyor. Halk patlayacaktır. Herşey bize bakıyor.

Öfke, kin içten içe yükseliyor. Hapishanelerdeki savaşım, küçük küçük direnişler bunu gösteriyor. Komünistler bu potansiyeli komünist kanallara akıtacaklardır.

Tanklarla gelen devrimle gidecektir!

A.S.
Manchester

İÇİNDEKİLER

Hapis, zindan, kan halkın savaşını durduramaz!
Emine Engin 1
Okurlarımız yazıyor 2
Cezaevleri komünistleri çürütemez 3
İşçi mizahı 3
Burjuvaziye ve oportünizme karşı savaşta onbeşleri saygıyla anıyoruz
Suat Kırca-Cemile Çakmak 4
Faşist cunta ve kadın hakları
Ayşe Güvener 5
ÇEK-AL 7
Kasım *Atılım*'ının *İşçinin Sesi*'ne yanıtları
Murat Civan 11
Cuntaya karşı uluslararası anti-faşist savaşım güçleniyor 12
Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg'u anıyoruz
Jülide Kayacan 13
Türkiye zayıf halka olmaktan kurtulamayacaktır 13
Londra'daki Türkiyeli işçiler arasında faşizme tepki büyüyor 14
Sapla saman devrim rüzgarında ayrışacaktır 14
Onbeş yoldaş proletaryanın sınıf kininde yaşıyor 14
DİSK yöneticileri yalnız değildir 15
Teslim Töre'nin açıklaması 15
Komünistin tavrı boyun eğmemektir 16
Aldırma 16

DUYURU

Polonya olayları ve SBKP 26. Kongresi dünya komünist hareketinde demokrasi ve sosyalizm konusunu öne çıkardı. Gazetemiz, Türkiye'deki devrim savaşımı açısından da büyük önemi olan bu konuda bir tartışma açmıştır. Tüm parti üye ve sempatizanlarından yazılarını bekliyoruz. TKP Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı örgütlerin bu doğrultuda aktif ve sistemli çaba sarfetmelerini istiyoruz. Yazılar, ortalama iki daktilo sayfası uzunluğunda olmalıdır.

İşçinin Sesi

CEZAEVİNDEN HABER VAR

Cezaevl ri k münistleri çürütem z

Oniki Eylül faşist darbesi ile birlikte devrimci hareketlere yönelik azgın saldırı sürüyor. Ancak faşizmin bu saldırıları devrimci harekette derin kökler salan mahpusta komün yaşantısını dağıtıp, parçalayamıyor. İşkencehanelerde de komün yaşantısı kuruluyor.

İşkenceden hücrelere konanlara, hücrelerdeki devrimciler tarafından masaj yapılıyor, süt veriliyor. Yiyecek ortak alınıyor, ortak yeniliyor, marşlar söyleniyor. (Hücrede ortalama altışar kişi kalıyor. Sayı bazen sekize kadar çıkıyor.) İşkenceye çıkanlara moral vermek için bu çabalar sürdürülüyor, işkenceye alınanların morali en üst düzeye çıkarılıyor. İşkenceden daha az etkilenmesi için önceden zeytin, su verilmiyor, enerji alması için helva, reçel benzeri yiyeceklerle besleniyor. Tüm devrimciler arasında işkence hücrelerinde yoldaşça dayanışma sürüyor. İşkenceden hücreye inen devrimci evine inmiş gibi oluyor. Hücrelerde böyle devrimci bir yaşam sürüyor.

Aynı yaşantıyı ...'de de sürdürdük. Dokuz kişi aynı koğuşta kalıyorduk. (İki kişi İGD'li idi.) Kurduğumuz komüne, burjuvaziye ve oportünizme karşı savaşta şehit olan, örnek yoldaşımız İnanç'ın adını verdik. Programımızı yaptık. Sabah 7'de kalkış. Sabah kahvaltısı, bir saat spor. Gündüzleri uyumak yasak. Gazetelerin okunması, ideolojik eğitim. Akşamları 11'de yatış.

Tutuklandıktan sonra ... cezaevine getirildik. Burada tüm siyasetlerin ayrı komünleri var. Bir de koğuşun genel temsilcisi var.

Bu temsilci bize bir süre bizi gözleyeceklerini, komün kurmamızın bundan sonra mümkün olabileceğini söyledi. Biz direttik ve ayrı komünümüzü kurduk. İnanç komününü sürdürdük. (Bunlara mahalle deniyor.) Şimdi İnanç komününün mahalle duvarlarında, Lenin'in bir resmi, tanklarla gelen devrimle gidecektir belgisi ve gazetemizin amblemi boydan boya yükseliyor.

....'deki yaşantımızı burada da sürdürüyoruz. Sabah 7'de kalkış, kahvaltı, öğlene kadar ideolojik eğitim, öğlen yemeği, öğleden sonra İngilizce dersi, gece 11 yatış. Gündüz uyumak yok. Sabah sporumuz da sürüyor. Dışardaki yaşantıdan kopmamak, cezaevlerinde çürümenin önüne geçmek ve Yürükoğlu yoldaşımızın dediği gibi günü en verimli kullanmak, programlı yaşantıyı alışkanlık haline getirmek için yaşantımızı düzenliyoruz. Partimize, ideolojimize yaraşır kadrolar olmak için çalışıyoruz. Cezaevinin verdiği yemekleri yiyoruz. Yemek saatleri dışında atıştırmak yok.

Buranın dışarıya kapalı, dört duvar yaşantısının kişileri çürütmeye açık bir ortamı var. İnsanların çoğu gece gündüz uyuyor, kendi içine kapanmış bir durumları var. İnanç komünümüzün çalışma anlayışı ve biçimi kendi içimize bu yaşantıyı sokmamak olduğu kadar diğerlerini de etkileyerek bu durumun önüne geçmek ve cezaevini bir okul durumuna getirmek. Faşizme karşı devrim savaşının sürdüğü bir alan durumuna getirmek. Yaşantımız diğer komünlerdeki devrimcileri de etkiliyor.

Yaşasın TKP!

Yaşasın *İşçinin Sesi*!

İnanç Komünü

İŞÇİ MİZAHI

İşkence mi, fizik tedavisi mi?

Türkiye'de cuntanın işkencecilerinin uyguladığı bayat bir yöntem vardır. İçeri düşen devrimcilere binbir türlü işkence uygulanır. İşkence seansları arasında da, sözde yapılan işkencelerle hiçbir ilgisi, hatta işkence yapıldığından haberi bile olmayan kimseler işkenceye yatırılanlarla görüşmeye gelir. İşkence yapıldığını duyunca şaşırır, kızar, bağırır. İnsancıl görünümlerle işkenceden yeni çıkmış devrimcilerden laf almaya çalışır. Cuntacılar şimdi bu taktiği daha da geliştirmişler.

Gene bir gurup devrimci içeriye düşmüştür. Uzun işkenceler görürler. Cuntanın kullanılan tekniği yükseltme amacının ilk adımı işkence yöntemleri ve araçları alanında atıldığından işkencelerde en yeni ve yüksek teknikli yöntemler kullanılmıştır. Sözü geçen "insancıl" emniyet görevlilerinden biri guruptan bir devrimciyle görüşmeye gelir. İşkence yapılıp yapılmadığını sorar, evet yanıtını alır. Başlar sormaya. "Koltuğunun altına yumurta koydular mı?" Hayır der devrimci. "Ayağından tavana astılar mı?" Gene hayır yanıtını alır. Su damlatma, tabut içinde kımıldamadan saatlerce dik durdurma vb. gibi en adi ve geri işkence yöntemlerini sıralar. Hepsine de hayır yanıtını alınca, "siz de herşeyi abartıyorsunuz, size işkence değil fizik tedavisi uygulamışlar" der.

İnanç Komünü

"Cephede önderlik en enerjik olanındır diyor V.İ. Lenin."
Atılım, Aralık 81

Burjuvaziye ve oportünizme karşı savaşta

ONBEŞLERİ SAYGIYLA ANIYORUZ

Cemile Çakmak
Suat Kırca

28-29 Ocak 1982, onbeş yoldaşımızın Karadeniz'de boğdurulmalarının 61. yıldönümüdür. Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı, Kemalistler katlettiler. Komünistlere bu saldırıyla, Kemalizmin anti-komünist gerici özü daha o zamandan açık bir biçimde sergilenmiş oldu.

Kemal karşı-devrimci ve anti-komünisttir

Ulusal Kurtuluş savaşında, iki savaş yürüdü, iki hareket savaştı.

Emperyalistler ülkeyi işgal ettiği zaman, Anadolu halkı buna karşı silahlanıp, savaşı başlatmıştı. O tarihlerde ülkede işçi sınıfı çok güçsüzdü ama dünya işçi sınıfının şanlı savaşımı, Ekim Devrimi'nin dünyayı sarsan zaferi, Almanya'da Kasım 1918 devrimi halkımızın savaşına ışık tutuyordu. Rusya'dan dönen savaş esirleri bu ışığın doğrudan taşıyıcılarındandılar.

Dünya işçi sınıfının devrimci savaşımının Anadolu halkı üzerindeki etkisini, Kemal'in konuşmaları da kanıtlamaktadır. Karadeniz'de Sovyet kurulmasından, Komintern'in, Doğu Halkları Kongresi'nin yayınladığı bildirilerin halk arasında elden ele dolaşmasından Kemal öfkeyle söz etmektedir.

Daha Kemal padişahın adamı olarak Samsun'a ayak basmadan halkın savaşı başlamıştı. Kemal padişahın adamı olarak yola çıktı ama halk arasındaki durumu görünce, anladı ki padişahın sözcüsü olarak silahlı halk hareketinin önünü tutmak olanaksızdır. Bundan sonra Kemal yavaştan saraya sırt çevirmeye, halk hareketini denetim altına alabilmek için daha farklı görünmeye başladı.

Kemal, dünya işçi sınıfının devrimci etkisi altında eli silahlı Anadolu köylüsünün başlattığı hareketin nerelere varabileceğini, bu çağda geniş yığınların, ellerinde silah gerçekleştirecekleri köklü bir demokratik devrimin mantığını kavradı. Bu kavrayışla, tüm siyasetini halk hareketini denetim altına alma amacına yöneltti.

Kemal, saltanatı korumak için yola çıktı. Silahlı halkın savaşımıyla karşılaştı ve bunu denetleyebilme "zorunluluğuyla" sonunda cumhuriyeti getirdi. Kemal'in nesnel olarak gördüğü ilerici işlevin temeli halkın savaşımıdır. O ancak böyle bir işlev görerek halk hareketinin köklü bir demokratik devrime dönüşmesini engelleyebilir, karşıdevrimini gerçekleştirebilirdi. Gerçekten de cumhuriyeti getirdi ama bu cumhuriyet, demokratik halk devrimini engelleyici yönde işleyen güdük bir cumhuriyet oldu. Kemal'in ilerici işlevi cumhuriyeti getirmekle sınırlı, geçici oldu. Getirdiği cumhuriyette bu işlev çoktan bitmişti.

Tüm bunlar nedeniyle, dünya burjuvazisi Kemal'i büyük ve çağdaş bir devlet adamı olarak, minnet ve övgüyle anıyor. Ve aynı nedenle Lenin de Kemal için Kadet, Oktobrist sözlerini kullanıyor. Halkın hedeflerini şaşırtıcı, halka düşman olma özellikleriyle Kemal'i belirliyor.

Gerçekten de Kemal, bir yandan halkın durumunun dayatmasıyla zorunlu olarak kendi hedefini ilerleterek, öte yandan ilerlemeyi burada kısıtlamak için halka karşı kalleşçe saldırarak amacına ulaştı. Halk çetelerini arkadan vurdu. Komünistleri öldürttü. Komünist hareketin yönetici kadrosunu ortadan kaldırttı.

Mustafa Suphi ve 14 yoldaşının öldürülmesi, Kemal hareketinin halk üzerinde denetim kurma çabalarında bir dönüm noktasıdır.

Partimiz içindeki eski-yeni oportünistler hep bu gerçekleri küllediler. Bugün de menşevikler, utanmadan Kemalizmden övgüyle söz edebiliyorlar. Parti ve ülke tarihini çarpıtıyorlar.

Oportünistler Kemal'i aklıyor

Yeni Çağ'da, 1965'de, katliamın yıldönümü üzerine çıkan bir yazıda şöyle söyleniyor:

"...Komünistlerin Anadolu'da görünmesi, Ankara hükümetini telaşa düşürdü. Doğu orduları komutanı Kazım Karabekir paşaya, hemen şifreli emir verildi. 'M. Suphi Ankara'ya ulaşmamalıdır.' 'Vaziyete göre hareket ediniz' denildi. Azılı bir gerici olan Karabekir'e gün doğuvermiş, yukarıdan gelen buyruğu istediği gibi anlamıştı." (*Yeni Çağ*, 1 Ocak 1965, s.86)

Bu alıntı, "Karadeniz cinayetinin 51. yıldönümü dolayısıyla büyük kurbanlarımızı anıyoruz" (*Yeni Çağ*, 1 Ocak 1981, s.68-69-70) ve E. Ergül imzasıyla *Ürün*'de çıkan bir yazıda da yer alıyor. (Ocak 1977, sayı:31, s.12)

Görüldüğü gibi oportünistler, katliamın suçunu, "yukarıdan gelen buyruğu istediği gibi anlayan azılı gerici Karabekir'e" yükleyip, Kemal öldürme emri vermemişti demek istiyorlar.

Aynı olay üstüne İ. Bilen, 1973'de yazdığı bir yazısında, Suphilerin katliamından söz ederken suçun baş sorumlusu olarak, "Osmanlıcı paşaları", "burjuvazinin sağ kanadı"nı gösteriyor. İ. Bilen şunları yazıyor:

"Gene o günlerde, plan uyarınca, 1921 yılının Ocak ayında burjuvazi Komünist Partisi'ne karşı vahşi bir teröre geçti. M. Suphiler öldürüldü. Rauf (Orbay) hükümeti, açık, yasalara göre kurulmuş Halk İştirakiyun (Halk Komünist) Partisi'ni kapattı. Komünistler, işçiler, kurulan İstiklal Mahkemesi'ne verildi.

"...*Burjuvazinin sağ kanadı*, Karabekir, Rauf Orbay gibi Amerikan, İngiliz dostları emperyalistlerle pazarlıktaydı. Bunlar, Türk-Sovyet dostluğunun kurulmasına, anlaşma bağlanmasına karşıydılar. (...) Bu paşalar Osmanlıcıydı. Koyu Sovyet ve komünist düşmanıydı." (S. Üstüngel, *Türkiye Olayları*, Militarizm yazısından, 1973)

Görüldüğü gibi, burada İ. Bilen burjuvazinin Kemalci, "sol", "ilerici" kanadını suça pek ortak etmiyor.

1977'de yayınlanan biyografide ise İ. Bilen daha sert bir dil kullanıyor. Doğrudan Ankara'yı suçluyor ve şöyle diyor:

"1924 yılını 1925'e bağlayan gün, İstanbul'da, Akaretler'de, Doktor Şefik Hüsnü'nün evinde parti tüzüğüne aykırı biçimde Üçüncü Kongre'yi topladılar. (...)

"Bu toplantıda ve buna hazırlık sırasında Mustafa Suphilerin barbarca öldürülmeleri olayını tepetakla gösterme çabasına ayrı bir önem verdiler. Dedikleri, yaydıkları, Türkiye halkının kurtuluşu yolunda, komünizm yolunda canlarını veren ak alınlı devrimcileri aşağılamaktı. Onları serüvencilikle karalamaktı. (...)

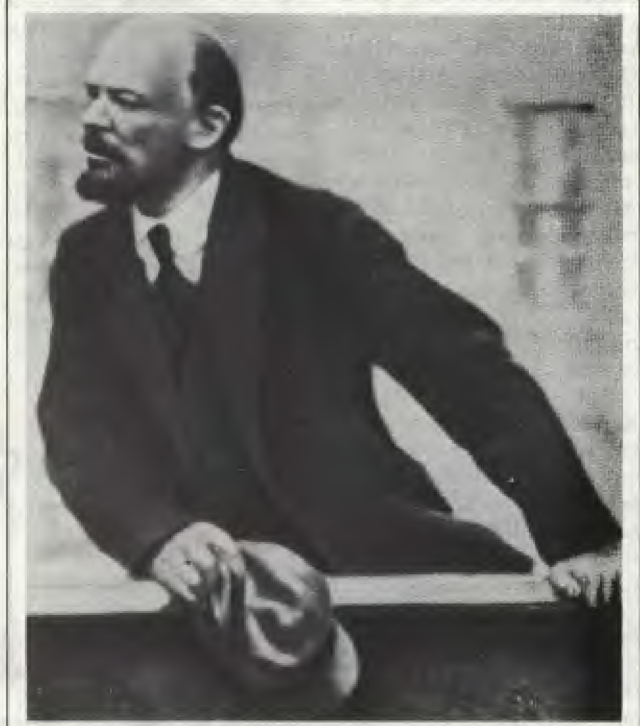
"Bu burjuvaziyi aklamaktı. Onu suçsuz göstermekti. Bu söylentilerin kaynağı burjuvazinin körüklediği antikomünizmden geliyordu. Bu bir şaşırtmacaydı. Bilindiği gibi, Ankara hükümeti, gerici çevreler bu kanlı Karadeniz dramını, önceden hazırlanmış 'özel plan'a göre uyguladılar. Ve Suphiler, Çankaya'nın o zamanki kolcusu Topal Osman'ın adamlarının eliyle Karadeniz'de boğduruldu." (İ. Bilen, *Savaş Dolu Yıllar 1*, s.27-28-29)

Geliyoruz 1980'e, 1977'de bunları söyleyen İ. Bilen'in başını çektiği menşevik hareket Kemalizme övgüler diziyor! Bu gelişme şunu gösteriyor: İ. Bilen de aynen Kemal gibi, nesnel ve geçici olarak parti açısından ileri bir işlev görmüş, ama oportünist özü hiç değişmemiş.

Kendisi Şefik Hüsnü'yü burjuvaziyi aklamakla suçluyor. Bugün menşeviklerin Kemalizme düzdükleri övgüler — istedikleri kadar cuntanın Atatürkçülüğüne karşı savaştıklarını söylesinler — yalnızca burjuvaziyi değil, faşist cuntayı aklıyor.

Faşist cunta ve kadın hakları

"Burjuva demokrasisi yalnızca eşitlik ve özgürlük vaadeder. Gerçekte *bir tek,* en ileri burjuva cumhuriyet bile insan soyunun kadınsal yarısını, erkekle tam yasal eşitliğe ve erkeğin vasiliğinden ve baskısından özgürleştirmeye ulaşamadı." *(Lenin)*

58 yıl önce 21 Ocak günü Vladimir İliç Lenin dünyaya gözlerini yumdu. Onu anmanın en iyi yolu, Leninizme sadık kalmak, Leninizm bayrağını daha da yükseltmektir. Türkiye komünistleri, Türkiye ve dünya devrimi yolundaki savaşımlarıyla bu görevi yerine getiriyorlar. Lenin'i bu bilinç, bu hırsla, saygıyla anıyoruz.

Ayşe Güvener

Kadının toplumdaki yeri, Türkiye'de son zamanlarda üzerinde en çok tartışılan konulardan biri oldu. Tartışmayı, 1926 yılında çıkarılmış Medeni Kanun'un bazı maddelerinin değiştirilmesi önerileri alevlendirdi.

Gazeteler seri röportajlar hazırladılar. Çeşitli meslek guruplarından seçilmiş kişiler düşüncelerini söylediler.

Aralık ayı içinde, Kadın Dernekleri Federasyonu ve bazı kuruluşlarca ortaklaşa bir seminer düzenlendi. "Dünya'da ve Türkiye'de Kadının Durumu" konulu bu seminere Evren bir mesaj göndererek, "Türk kadını, Atatürk'ün gerçekleştirdiği inkilâplarla, dünya kadınlarının birçoklarının bugün dahi ideali olan haklara sahip olmuştur"(!) dedi.

Şimdi gerek "Türk kadınının haklarına", gerekse bu tartışmaya daha yakından bakalım.

Atatürk "devrim"leri ve kadının yasal hak "eşitliği"

Kadının hukuksal eşitsizliğinin kökü, toplumda üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanır.

Özel mülkiyete dayanan tüm sınıflı toplumlarda, o toplumdaki bireylerle bireylerin, bireylerle devletin karşılıklı hak ve görevleri egemen sınıfın çıkarları ve erkeğin üstünlüğü doğrultusunda belirlenmiştir.

Kadın Dernekleri Federasyonu'nun yaptığı seminerde bir konuşmacı 1974-1975 Öğretim yılında üniversite sınavlarını kazanan öğrencilerle ilgili olarak, Üniversite Seçme Sınavları'na (ÜSS) katılan öğrencilerin ancak yüzde 2,6'sını köy kökenli kızların oluşturduğunu, oysa köy kadınlarının, toplam kadın nüfusunun yüzde 51'ini oluşturduğunu söylüyor. Aynı toplantıya Evren'in gönderdiği mesaj ise "1926'da kabul edilen Medeni Kanun kadınla erkeği eşit haklara sahip kılmıştır (...)" (7 Aralık, *Hürriyet*) diye devam ediyor.

Bırakalım kapitalist toplumun eşitsizliği yapısal olarak yarattığını, bakalım burjuvazi gerçekten kadınlara yasal eşitlik vermiş mi? Hem de dünyada 1917 Ekim Sosyalist Devrimi'nin gerçekleşmesinden yedi yıl sonra yapılan ve tüm gericilerin böbürlenip gürültü kopardıkları Atatürk devrimlerine bakalım! Faşist cuntanın, aman kokusu bir yerden çıkmasın diye, ortalıkta tartıştırmadığı 1924 Anayasası'na, 1926 Medeni Kanunu'na bakalım!

1924 Anayasası'nın 68. maddesi "her Türk, hür doğar, hür yaşar" derken kadınlara seçme ve seçilme hakkı bile tanımamaktaydı.

1926'da yürürlüğe girmiş olan "Medeni Kanunumuz", Evren'in söylediği gibi kadınla erkeği hiç de eşit *haklara* sahip kılmıyor:

"Koca evlilik birliğinin başkanıdır. Evin seçimi, karı ve çocukların uygun biçimde bakımı ona düşer." (Md. 152)

"Karı, kocasının soyadını taşır. Karı, ortak mutluluğu sağlamak için gücünün yetetince kocasının yardımcısı ve danışmanıdır. Ev işlerine karı bakar."(Md. 153)

"Kadının ev işleri dışındaki çalışması kocasının iznine bağlıdır: ... karı, kocasının açıkça ve üstü kapalıca izniyle, bir iş veya sanatla uğraşabilir." (Md.159)

Evlilik birliğini "koca temsil eder". (Md.154)

Karının temsil yetkisi ise "evin sürekli gereksinmeleri ile sınırlıdır". (Md. 155)

Üstelik," koca bu yetkinin tümünü veya bir parçasını ondan alabilir". (Md. 159)

263. madde, ana ve babanın, evlilik süresince velayet hakkını birlikte kullanmalarını öngörmüştür. Bir anlaşmazlık durumunda ise "babanın oyu yeğ tutulur".

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıha Kanunu ile fuhuş yasallaştırılmıştır.

Ceza kanununun 440. maddesi, zina suçu işleyen evli kadın hakkında altı aydan üç yıla dek hapis cezası öngörmektedir. Oysa 441. madde, aynı cezayı "karısı ile birlikte ikamet etmekte olduğu evde yahut herkesçe bilinecek surette başka yerde karı koca gibi geçinmek için başkası ile evli olmayan bir kadını tutmakta olan koca" için öngörmüştür. Yani kadının ve erkeğin zina suçu işlemiş sayılmaları için gerekli önkoşullar farklıdır. Bir boşanma nedeni olarak zinanın ileri sürülebilmesi, erkek için kolaylaştırılmakta, kadın için zorlaştırılmaktadır.

Ceza kanununun 438. maddesi, ırzına geçilen ve kaçırılan kadının fahişe olması durumunda cezanın üçte ikisi kadarının indirilmesini öngörerek bu alçaklığı yasallaştırmıştır. (*Dünyada ve Türkiye'de Tarih Boyunca Kadın,*

Devamı 6. Sayfada

Baştarafı 5. Sayfada
Füsun Tayanç-Tunç Tayanç, Tan Düşünce Yayınları, 1981, s.150-156)
1924 Anayasası ve 1926 Medeni Kanunu'nun gerici yüzü, tarihten silinmeyecek yazılı belgelerle ortadadır. Oysa, seminerde "Atatürk'ün 100. doğum yıldönümünü kutladığımız şu günlerde *bile*, eğitimde kadın erkek eşitliğini sağlamaktan çok uzağız" (7 Aralık *Hürriyet*) diyen sözde bilim adamları, sorunu kör kuyuda aydınlatmaya çalışıyorlar. Bugün çağdaş bilimsellik, materyalist dünya görüşünden, diyalektik düşünceden bağımsız olamaz.

Tabiidir ki 1926 Medeni Kanunu, kapitalist gelişmenin yararına, İslam hukukunun kadına verdiği haklardan fazlasını verdi. Kapitalizmde kadına belirli haklar tanınması, ekonomik bir zorunluluktur.

Türkiye'de cumhuriyetten önce kapitalist gelişme bir yandan kadının üretim sürecine katılımını geciktiren İslam hukukunu değiştirmeye iterken, öte yandan da Osmanlı sanayiinde çalışan kadınların sürekli artışı, varolan hukuku işlevsiz kılmaya başlamıştı. Örneğin, 1916 yılında İstanbul'da kurulan ve amacını "kadınlara iş bulup, kendilerini namuslu olarak hayatlarını kazandırmaya alıştırarak himaye ve izdivaçlarına delâlet etmek" olarak belirten İslam Kadınları Çalıştırma Derneği'ne kuruluşlarından sonraki 1,5 ay içinde 14 bini aşkın kadın çalışmak üzere başvurmuştu. (agy, s.112)

Kapitalizm kadınlara eşit haklar vermedi. Yalnızca kendi gereksinimleri doğrultusunda kadın haklarını eskiye göre biraz genişletti. Lenin'in dediği gibi, "burjuva demokrasisi yalnızca eşitlik ve özgürlük vaadeder". "Gerçekte *bir tek*, en ileri burjuva cumhuriyet bile insan soyunun kadınsal yarısını, erkekle tam yasal eşitliği ve erkeğin vasiliğinden ve baskısından özgürleştirmeye ulaşamadı." (Lenin, "Die Sowjetmacht und die Lage der Ezau", Werke, band 30. s.104-107, Derleyen: Kadın ve Aile, Sol Yayınları)

Faşist cunta kadınlara daha da eşit haklar mı verecek!

Şimdi, 54 yıl önce hazırlanmış Medeni Hukuku geride bırakıp da, cuntanın kadınlara hazırlamaya çalıştığı parlak geleceğe bakalım.

Tartışma başladığından bu yana herkes birşeyler söyledi. Sanki farklı farklı fikirler çarpıştı. Tartışmanın üzerinde odaklandığı nokta Medeni Kanun'un 152. maddesi oldu. "Evin reisi kocadır, kadın da onun hayat boyunca yardımcısıdır" diyen hükmün çıkartılması önerisi büyük kargaşa yarattı. Özallar, Sabancılar, Ulusular ardı ardına demeçler verdiler.

Özal: "Evin reisi kocadır, bizim toplum bunu kaldırmaz." (21 Ekim, *Hürriyet)*
Ulusu: "Erkek Medeni Kanun'dan da önce Türk ulusunun ananesi gereği ailenin başkanıdır. Uluslar anenelerriyle yaşarlar, yasalar ise ulusların ananelerini dikkate alarak hazırlanmalıdır." Bakanlar Kurulu'nda görüşünü belirteceğim derken Ulusu burjuvazinin kadını bir mal olarak gördüğünü de şu sözleriyle ifade etti: "Sahibi olmayan mal ortada kalır. O nedenle, her malın bir sahibi olması gerekir. Aile de ortada bırakılmaz. Ailenin de bir sahibi, sorumlusu olması gerekir ve bu tek sorumlu da erkektir." (13 Ekim, *Hürriyet)*

Bütün bu demeçlere karşın hazırlanan yasada ilgili madde "kaldırılıyor". "Evin reisi kocadır" hükmü değiştiriliyor. Bununla bağlı olarak 5 Ocak 1982 tarihli *Günaydın* gazetesinde şöyle denilmektedir:

"Medeni Kanun'da yapılacak bir değişiklikle kadın da evin geçiminde kocasına yardım etmekle yükümlü hale getirilecek. Değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra eğer koca karısının çalışmasını ister ve ona sosyal durumuna uygun bir iş bulursa kadın çalışmak zorunda kalacak. Kadının çalışmak istememesi halinde karısından boşanmak için koca mahkemeye başvurabilecek."

Medeni Kanun'daki değişiklikler kesin belirlenince bunları daha bütünsel olarak yorumlamak olanaklı olacaktır. Ancak şimdilik getirileceği söylenen bu değişikliğe bakarsak şunları söyleyebiliriz:

Birincisi, "evin reisi kocadır" hükmü sözde kalkmaktadır ama anlayışın özü aynen duruyor. Eski kanun, kadın erkeğin hayat boyunca yardımcısıdır derken, bu değişiklik "yardımcılık" anlayışını açıyor. Böylece evin reisi koca, karısının çalışmasını zorunlu tutabiliyor.

Böyle bir değişiklik getirilirken, eski medeni kanunda belirtilen kadının ev işleri yükümlülüğünün sürüp sürmeyeceğine değinilmiyor. Ayrıca, yeni değişiklikte kocaya verilen hakkın kadına da verilmesi konu bile edilmiyor. Kocanın reisliği anlayışının değişmediğini bunlar da kanıtlıyor.

İkincisi, kocanın reisliği anlayışı değişmediği halde, hükmü kaldırarak faşist cunta kadın haklarını savunan uygar bir yönetim izlenimi yaratarak, demagojiyle kadınlardan taban kazanmak istiyor.

Ancak bu yasa değişikliği önerisinin en önemli nedenleri üçüncü ve dördüncü olarak sıralayacaklarımızdır. Bunlar, faşist cuntanın sömürüyü arttırma amacıyla doğrudan bağlıdır.

Üçüncü neden, bu değişiklikle, asgari ücret anlayışının çalışan kişiyle sınırlandırılmasına medeni kanunda da "yasal" bir gerekçe kazandırılmak isteniyor.

İşsizlik bu kadar dev boyutlara ulaşmışken ve üstelik faşist cunta işsizliği daha da arttırıcı bir ekonomi siyaseti izlerken, "iş bulunursa kadının çalışma zorunluluğunu" yasaya koymak ilk bakışta saçmalık gibi görünüyor. Ama yasaya getirilen bu "zorunluluğa" dayanarak, gerçekte kadınlar çalışmayı isteyip de iş bulamadıkları için çalışamazken, onları "çalışıyor" kabul edip asgari ücretin kişiyle sınırlılığına gerekçe yaratılıyor. Bu kadar işsizlik içinde, iş yasası asgari ücretin kapsamını genişletecek yönde değiştirileceğine, medeni kanun iş yasası yönünde değiştiriliyor.

Dördüncü neden yine sömürüyü arttırmakla bağlıdır. İlerde, ucuz kadın emeğini sistemli ve yaygın olarak sömürecekleri alanlar açarlarsa, bu yasa zorlayıcı yönde kullanılacaktır.

Aşırı derecede düşük, ancak "ek gelir" çerçevesinde ele alınabilecek ücretlerle işçi çalıştırmak istedikleri alan açarlarsa, tek kişilik ve düşük bir ücretle aile geçindirmeye çabalayan "aile reisi", karısını bu ek işlerde çalışmaya zorlayabilecektir. Böylece, yeni değişiklik, ucuz kadın emeği sömürüsünü arttırmaya açık kapı bırakıyor ve böyle bir durumda tipik böl-yönet siyasetine yasal kılıf hazırlıyor. Ailede erkeği kadına karşı kışkırtarak istediklerini yaptırabilmeyi amaçlıyorlar.

İşte cuntanın kadınlara sağlayacağını söylediği "yeni haklar"ın altında bunlar yatmaktadır. Burada sözü geçen değişiklik çıkmayabilir ya da bambaşka değişiklikler getirilebilir. Yasa kesinleşince konuyu yeniden ele alabiliriz. Ancak yasa ne yönde kesinleşirse kesinleşsin, kadının üzerindeki baskıyla işçi sınıfının daha yoğun sömürüsü arasındaki bağı gizleyemeyecektir.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Tutuklu yoldaşlar, siz halkımızın onurusunuz!

KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

Karkêren hemû welatan yekbın!

Yıl: 8, Sayı: 184-185
25 Ocak 1982

ÇEK-AL

Yoldaşımızın, daha güncel konular nedeniyle aralar vererek yayınladığımız 26. Kongre yazısının son bölümünü bu sayımızda veriyoruz. Yazı çıkartılan bölümleriyle birlikte genişletilmiş olarak kitap halinde yayınlanmıştır.

IV.
SBKP'nin 26. Kongresi

R.Yürükoğlu

IV.
Parti - Sovyet toplumunun öncüsü

SBKP 26. Kongre Raporu'nun dördüncü ve son bölümü, *"Parti — Sovyet Toplumunun Öncüsü"* başlığını taşımaktadır.

1. Artık tüm halkın partisi olan Komünist Partisi'nin rolü giderek artıyor

Raporun parti bölümündeki temel fikir, "gelişmiş sosyalizmde partinin rolünün arttığı"dır. Rapor fikri şöyle dile getirmektedir:

"Yoldaşlar, 25. Kongre'de, *gelişmiş sosyalizmde partinin toplumdaki rolünün büyüdüğü* sonucuna varılmıştı. Son beş yıl bunu doğrulamıştır."

Bu fikrin bir gerekçesi olarak da şunlar öne sürülmektedir: "Gelişmiş sosyalizm"de varolan sınıf ve katmanlar arasında çelişkiler ortadan kalkmış, yerini "önemli ayrılıklar"a bırakmıştır. Bu sınıf ve katmanlar artık elbirliğiyle, dostça komünizm kuruculuğunda ilerliyorlar. Bu nedenle, kooperatif çiftçiler ve aydınlar işçi sınıfının ideolojik ve siyasal konumlarını artık iyice benimsemişlerdir. Böylece, Komünist Partisi, *"tüm halkın partisi"* olmuştur. Ancak, "tüm halkın partisi" olmayı, işçi sınıfının partisi olmanın karşısına koymamak gerekir. Çünkü işçi sınıfı hâlâ en iyi örgütlü ve gelişkin güç olarak toplumun öncüsüdür. Tüm halkın işçi sınıfının konumlarını kabul etmesiyle, partinin toplumdaki rolü daha da artmıştır!

Gerekçedeki kelime oyunlarını, mantık hatalarını bir yana bırakalım. Ana fikir şudur: Sınıf farkları ortadan kalktıkça, partinin toplumdaki rolü de artmaktadır.

SBKP Programı bu fikri şöyle anlatmaktadır:

"Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferi ve Sovyet cemiyeti birliğinin sağlamlaşması sonucunda, *işçi sınıfının Komünist Partisi,* Sovyet halkının öncüsü haline geldi. *Bütün halkın partisi oldu.* Sosyal hayatın bütün alanlarında yön verici etkisini genişletti." (abç)

Bu akıl yürütme, aynen "tüm halkın devleti" konusunda olduğu gibi, başlıbaşına bir çelişkidir. Bir yanda, partinin rolünün arttığını görüyorlar, öte yanda sosyalizm, proletarya diktatörlüğü ve sınıfların kalkması konularında yanlış bir çerçeveye bağlıdırlar. Yapılacak tek şey elmayla armudu birleştirmek ve *sınıf farkları kalktıkça partinin rolü artıyor* demek oluyor. "Tüm halkın devleti" de öyle değil miydi? Bir yanda diktatörlük kalkıyor (!), öte yanda geriye kalan bu tuhaf devlet giderek güçleniyordu.

Sınıflar birbirine yaklaştıkça partinin rolü büyüyorsa, partinin rolünün en yüksek olacağı dönem, sınıfların kalktığı komünizmin üst aşaması olmalıdır! Oysa devletin ve onun bir ögesi olan partinin varlığı da, rolü de sınıfların varlığıyla bağlıdır. Sınıf farkları kalktıkça, toplum kendini yönetme yolunda ilerledikçe devlet ve partiye olan gereksinim de azalır ve sonunda ortadan kalkar.

Sovyetler Birliği'nde bugün partinin rolünün giderek arttığı doğrudur ama öne sürülen gerekçe ve "tüm halkın partisi" kavramı yanlıştır. Sovyetler Birliği'nde devlet ve proletarya partisi güçleniyor, güçlenmek zorundadır. *Dünya proletarya diktatörlüğü* kurulana dek kesimsel başarı kazanmış parçalarda proletarya devleti ve partisi güçlenmek zorundadır. Çünkü emperyalizmin üstünlüğü kırılmamış ve sınıfların ortadan kalkmasının nesnel koşulları sağlanmamıştır.

Komünist partisi işçi sınıfının partisidir ve tüm emekçi halkın da çıkarlarını savunur. Tüm toplumun partisi olacağı an, tüm toplumun işçi sınıfına katıldığı, işçi sınıfının tüm toplumu içine aldığı an olacaktır. Ne var ki o aşamada siyasal partiler de ortadan kalkacaktır çünkü o aşama komünizmdir.

2. Parti üyeliği

Raporda parti üyeliği hakkında şu sayılar verilmektedir:

"Geçtiğimiz dönemde SBKP'nin üye sayısı 1.8 milyon kadar artmıştır. Bugün 17 milyon 480 bin üyesi vardır. Bunların yüzde 43.4'ü fabrika işçisi, yüzde 12.8'i kollektif çiftçi, ve yüzde 43.8'i teknik, bilimsel ve yaratıcı aydınlar, eğitim, tıp ve kültür işçileri, yönetim aparatında çalışanlar ve Silahlı Kuvvetler üyeleridir.

"Son beş yılda işçi sınıfının en iyi 1.5 milyondan fazla üyesi SBKP'ye katılmıştır. Bu, yeni alınan üyelerin yüzde 59'unu oluşturmaktadır. Yeni üyelerin yüzde 10'un üzerinde bir oranı kollektif

çiftçilerdir. Sovyet aydınlarının akını sürmüştür."

Sayıların içinden çıkmak güç. Üye sayısındaki net artış 1.8 milyondur. Raporun birkaç paragraf ötesinde aday üyelikleri reddedilenler 91 bin ve partiden çıkarılanlar 300 bin olarak gösterildiğine göre, son beş yılda yeni alınan üye sayısı 2.2 milyon kadardır. Bunun 1.5 milyonunun (yüzde 59) işçi olduğu söyleniyor. Oysa, alınan işçi sayısı, kendi verdikleri sayılarla yüzde 68 gözüküyor.

Yeni alınan üyeler, işçi sayısı çıkarılınca 700 bin kişi kalıyor. Yeni üyelerin yüzde 10 kadarının kollektif çiftçi olduğu söyleniyor. Bu 220 bin eder. Geri kalan 480 bin ise aydınlardır, ki bu da yüzde 22 eder.

Bunlar bir yana, parti üyeliğinin sınıfsal bileşiminin şöyle olduğunu öğreniyoruz: İşçiler yüzde 43.4, kollektif çiftçiler yüzde 12.8, aydınlar ve bürokrasi yüzde 43.8. Çalışan nüfusun ise yüzde 67'si işçi, yüzde 25'i aydınlar olarak verilmişti. Bu durumda, işçilerin parti üyeliğinde tuttukları yer, toplumda tuttukları yerden oldukça geridedir. Bu da, "tüm halkın partisi" olmayla bağlı olsa gerek.

Partiden atılanlar ve monolitiklik

Raporda söylendiğine göre 25. Kongre'den bu yana 300 bin kişi parti üyeliğinden çıkartılmış. Aday üyelik süresi içinde üyeliği reddedilenler ise 91 bin kişi imiş.

Bu sayıların ardından raporda şöyle söyleniyor:

"Kategorik olarak belirtmek gerekir ki, yakışıksız bir biçimde davranan, Parti Tüzüğü'nü ve Parti normlarını çiğneyenlere karşı tutumumuz, uzlaşmaz olmuştur, öyle oluyor ve olacaktır. Hiç kimse partimizin onuru ve saygınlığı, sıralarının arılığı söz konusu olduğu zaman hoşgörü beklemesin.

"*SBKP'nin monolitik birliğini*, Sovyet toplumuna önderlik etme ve Sovyet halkını komünizm yolunda kendine güvenle yönetme yeteneğini *sağlayan işte bu kesin yanaşımdır." (abç)*

Komünist Partisi'nin monolitikliğini sağlamada bu da bir yoldur. Parti normlarına uymayanları üyelikten çıkartmak gerekir. Ancak sorunu böyle koymak, "monolitik birliği sağlayan bu kesin yanaşımdır" demek, bürokratik bir yanaşımı yansıtır. Parti birliğini asıl garanti altına alan bunlar değildir.

3. Parti liderliği

"Parti Liderliği Yöntemlerinin Geliştirilmesi" adlı bölümde, parti üst kurullarının beş yıl içindeki toplantı sayıları veriliyor. Buna göre, son kongreden bu yana onbir MK Plenumu (aşağı yukarı altı ayda bir), 236 Politik Büro toplantısı, 250 MK sekretaryası toplantısı yapılmış. MK toplantılarıyla Politbüro toplantıları arasındaki büyük fark genel demokratik işleyiş açısından bir fikir verebilir.

Rapor, parti liderliğinin yapısı hakkında sayı vermemektedir. Ancak ilginç şeyler de söylüyor:

"25. Kongre'nin direktifleri uyarınca, ekonomide çalışan birçok uzman parti çalışmasında görevlendirildi. Şu anda Birlik Cumhuriyetleri Komünist Partileri *Merkez Komiteleri ve yöre ve bölge komiteleri sekreterlerinin dörtte üçü* ve *kent ve semt parti komiteleri sekreterlerinin üçte ikisi* teknik, ekonomik ya da tarımsal eğitim görmüşlerdir. Bu sevindiricidir. Ancak şunu da dikkate almak gerekir ki, endüstriden parti aygıtına gelmiş olan uzmanların bir kesimi yeterli siyasal deneyimden yoksundur ve bazı durumlarda parti organlarına ekonomik yönetim yöntemlerini taşımaktadırlar." (abç)

Söylenenler, parti liderliğinde aydınların büyük bir ağırlık taşıdığını gösteriyor. Bu aydınlar, işçi sınıfından geliyor olabilirler, babaları ya da kendileri bir zamanlar işçilik yapmış olabilirler. Fakat bugün toplumsal işbölümünde tuttukları yerle, "...komünist toplumun yüksek gelişme aşamasına ulaşana dek, ayrı bir toplumsal katman olarak varlıklarını sürdürecek olan uzmanlar..." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.42, s.384) içindedirler.

Doğal olarak bunlar partiye, parti yönetimine kendi toplumsal özelliklerini, bakış açılarını ve çalışma stillerini taşırlar. Rapor bu tehlikeye karşı uyarı yapıyor. Bu gönülden katıldığımız bir uyarıdır.

Parti liderliğinde kadının katılımına gelince burada durum tek sözcükle çok ciddidir. Rapor şöyle diyor:

"Kadınların yürütme işine, parti, yerel yönetim, ekonomik, vb. çalışmalara katılımına özel olarak değinmek gerektiği kanısındayım. Kabul edilmelidir ki, bugüne dek kadınları yürütme konumlarına getirmek için varolan olanaklar yeterince değerlendirilmemektedir. Bu düzeltilmelidir."

Küçücük, tek bir paragraf. Ne sayı, ne oran var. "Adetten" konuşulduğu çok açık. Oysa propaganda kitaplarında kadının Sovyetler Birliği'nde toplumsal yaşama, toplum yönetimine nasıl katıldığı anlatılır da anlatılır. Ekim devriminin ve sosyalizmin kadının konumuna ilişkin kazanımlarını kimse yadsıyamaz. Çeşitli mesleklerdeki oranlar bunu gösterir. Ancak sorun bununla bitmiyor. Kadınla erkeğin *kendilerine* ve *öteki* cinse biçtikleri rollerin değişmesi söz konusudur. Bunun için, fiziksel gücün ayrımlarını yok edecek çok yüksek bir teknolojik gelişme, yüksek bir kültür oluşumu ve sürekli ideolojik savaşım gereklidir. Uzun zaman isteyen bu koşullar karşısında ve kadın sorununun *tam* olarak komünizmde çözüleceğini bildiğimiz için, hiç kimse kadın sorununun Sovyetler'de bugün çözülmesini beklemiyor.

Ne var ki, burada tartışılan Sovyet toplumu değil, komünistlerdir, komünist partisidir. Yönetimi 65 yıldır *erkeklere sınırlı bir parti* affedilir bir yanlış değildir. Sovyetler'de kadın delegeler var, yerel komitelerde de mutlaka vardır. Merkez Komitesi'nde yüzlerce üye içinde daima bir-iki kadın komünist de oluyor. Tereşkova Yoldaş gibi. Oysa, belki yanılıyorum ama asıl yetkin organ olan Politik Büro'da 1917'den bu yana tek bir kadın komünistin görev aldığını bilmiyorum. Raporun öteki bölümlerinde kadın konusunun ele alınışıyla birlikte düşünürsek, bu durum erkek şovenizminden başka neyle açıklanabilir?

4. Parti yaşamının sorunları

Raporun bu bölümünde, gerçek tartışma, açıklık ve eleştiri-özeleştiri konuları üzerinde duruluyor.

Parti toplantılarının göstermelik olmaktan, sıkıcılıktan kurtarılması için gerçek tartışma sağlanmasını isteyen rapor, şöyle diyor:

"Üyeler toplantılara sırf katılmış olmak ve önceden saptanmış konuşmacıları dinlemek için katılıyorsa, parti örgütlerinin çalışmaları gerçekten etkin olmayacaktır."

İkinci güzel ve katıldığımız görüş açıklık konusunda biraz çekingen bir biçimde geliyor:

"Çok önemli bir nokta, tüm Sovyet yurttaşlarını parti sorunları üstüne bilgilendirmektir. Parti örgütlerinin çalışmalarında *açıklık*, partinin yığın bağlarını güçlendirmede etkin bir araçtır. Bu yönde çok şey yapıyoruz, ancak herhalde iyileştirilebilecek olan belli şeyler de vardır."

Eleştiri-özeleştiri konusunda ise şöyle deniyor:

"SBKP 25. Kongresi'nin direktifleri partide *eleştiri ve özeleştirinin* yaygınlaştırılmasını körükledi. Bu olumlu eğilimi beslemeyi sürdürmek, tüm parti örgütlerinde bir özeleştiri ruhu ve eksikliklere karşı bir uzlaşmazlık yerleştirmek için herşey yapılmalıdır.

"Eleştiriye karşı herhangi bir baskı girişimi kararlılıkla durdurulmalıdır. Bu konudaki tutumumuz Parti Tüzüğü'nde açıkça belirtilmiştir. SSCB Anayasası'nda da yansımaktadır. Eleştiriyi gemleyenlere karşı asla hoşgörü olamaz — hem parti hem de devlet yasası böyle diyor."

Bunlar gerçekten doğru fikirlerdir. Toplumun ve partinin demokratik işleyişi sorununun parçalarıdır. Ne var ki, birbirini denetleme ve durdurma gücüyle donatılmış güç merkezlerinin gelişmediği organizmalarda söylenenlerin uygulanabilmesini sağlayacak somut mekanizmalar da o denli güçsüzdür. Çünkü söyleyen de, yapması gereken de aynı yerdir.

5. İdeoloji ve siyasal eğitim alanlarında parti çalışması

Raporun en açık, en sert eleştiri taşıyan kesimi, partinin ideolojik bölümünün çalışmalarının gözden geçirildiği yerdir. Şöyle denmektedir:

"Bütün bu yeni gelişmeler ve koşullar tümüyle hesaba katılıyor mu? Propagandamızın muazzam olanakları sonuna kadar değerlendiriliyor mu? Buna tek yanıt vardır, o da şudur: Henüz hayır.

"Bu durumda Parti Merkez Komitesi *ideolojik çalışmayı ve siyasal eğitimi iyileştirmede görevlerini* formüle etmiştir. Bunlar SBKP Merkez Komitesi'nin 26 Nisan 1979 tarihli kararında belirlenmiştir. Bu uzun erimli bir belgedir.

"*Aslında sorun, ideolojik çalışmanın birçok bölümünün ve alanının yeniden kurulması — evet, bu bir dil sürçmesi değildi, yeniden kurulması dedim — sorunudur. İçeriği daha güncel kılınmalı ve biçimleri Sovyet halkının günümüzdeki isteklerine ve gereksinimlerine uygun olmalıdır.*

"Propagandanın hassas konulardan yan çizmemesi ve zor sorunlar olarak nitelenen sorunları ele almaktan korkmaması çok önemlidir. Partimizin siyaseti açıktır. Sovyet insanlarının sormak istediği her soruyu yanıtlamaya hazırız. Bunda daha fazla girişim gösterilmelidir. Unutmayalım ki, biz bunları yanıtlamazsak, ülkemizin düşmanları sosyalizmi kötülemek için bundan yararlanmaya kalkışacaklardır.

"Bir başka nokta. İdeolojik eğitim canlı ve ilgi çekici bir biçimde yürütülmelidir. Basmakalıp laflardan ve klişeleşmiş bir takım hazır formüllerden uzak olmalıdır. Sovyet yurttaşı eğitim görmüş zeki bir insandır. Ona düşüncesiz, bürokratik bir dilde konuşulduğu zaman, somut yaşanan gerçekler ve gerçek olgular yerine genel lafazanlıkla karşılaştığı zaman, televizyonunu ya da radyosunu kapıyor, gazetesini kenara koyuyor." (abç)

Yukarıdaki alıntıda çok ilginç bir cümle var: İdeolojik çalışmanın pekçok alanını *yeniden kurmak!* Silip yeniden yapmak. Kesinlikle katılıyoruz. Propaganda hassas konulardan kaçmamalı, bilimsel çalışma özgür kafalı, cesur olmalı, basmakalıp tekerlemelerden uzak durmalıdır. Son yıllarda yayınlanan hepsi birbirinin aynı Sovyet kitaplarını okumaktan çok zevk alınmadığını hepimiz biliyoruz.

Ancak, tüm öteki güzel istekler, iyi niyetler gibi bu da bir örgütlenme, mekanizmaların kurulması, demokratikleşme sorunudur. Mayakovski, "Devlet Planlama Komitesi hangi konuda şiir yazacağımı kararlaştırmak için terlesin(!)" demiş. Sonra? Sonra intihar etmiş. O günkü koşulları ya da Mayakovski'yi yargılama işimiz değil. Ama böyle olmaz. Yazarlar, araştırmacılar, bilim adamları, beş yıllık planların yıllara bölünmüş konuları içinde, bu mekanizmayla çok zor yaratıcı çalışma yapabilirler. Tabii, *genel* bir yön çizmek, düşmanın saldırdığı ya da yaşamın dayattığı alanlarda yoğunlaşmak gerekir. Konu başlıklarına dek belirlemek ise başka birşeydir. İdeolojik çalışmalardaki tıkanıklığın önemli bir nedeni budur.

Bir araştırmacının, yazarın istediği konuyu üstlenebilecek denli şanslı olduğunu düşünelim. Bu kez de ne yazılacağı, daha doğrusu ne *yazılabileceği* o günkü siyasal tutumla belirlenmiştir. Böyle bir ortamda yaratıcı, dinamik, özgür düşünceli çalışmalar insan üstü çaba ister ve büyük bir olasılıkla da gün ışığını görmez. İdeolojik çalışmalardaki tıkanıklığın bir önemli nedeni de budur.

Rapor, aynı konuda devamla şöyle diyor:

"Yığınsal siyasal çalışmamızın biçimleri fazla *fosilleşmiş* değil midir? Yetersiz eğitime sahip, öğrenim düzeyi düşük insanlara hitap etmek başkaydı, günümüz Sovyet yurttaşına seslenmek başkadır.

"Bugün hâlâ, parti okullarında ve seminerlerinde yürütülen teorik eğitim, insanları kaygılandıran yakıcı toplumsal ve üretime ilişkin sorunlarla yeterince bağlı değildir, insanları teorik çalışmadan soğutan formalizm ve skolastiklik tamamen kazınmış değildir." (abç)

Bunların da nedeni yukarıda söylediklerimizden farklı değildir. Fosilleşme, formalizm (biçimcilik), tıkanıklık. Bunlar hep, toplumun her alanında olduğu gibi partide de demokratikleşme hızının arttırılması gereğine işaret etmektedir. Sosyalist demokrasinin geliştirilmesi, yönetim kadrolarının iyi niyetinden kurtarılmış nesnel mekanizmalara dönüştürülmesi gereklidir. Bu, Sovyetler Birliği'nin bugün bulunduğu yerden ileri gidebilmesinde giderek *ana halka* olacaktır.

Rapor ideolojik çalışma, propaganda ajitasyon ve eğitim alanlarında bu eleştirileri yaptıktan sonra öküzü boynuzundan yakalıyor mu? Eksiklerin, yanlışların gerçek nedenine iniyor mu? Hayır. Şimdi ne dediğine bakalım.

Rapor, teorik çalışma ile propaganda-ajitasyon-eğitim arasında eleştiriye hak kazanma açısından belli belirsiz bir ayrım yapıyor.

Teorik çalışmanın daha iyi durumda olduğunu düşündüklerini aşağıdaki alıntıdan çıkarabiliyoruz:

"Yoldaşlar, Marksist-Leninist parti olup biten herşeyi düzgün perspektifine koymaya, yeni olguları genellemeye, *Marksist-Leninist teoriyi yaratıcı bir biçimde geliştirmeye* gereken dikkati göstermeden, görevini yerine getiremez. Bunu her zaman en büyük öneme sahip bir görev olarak gördük ve geçtiğimiz dönemde de buna büyük dikkat gösterdik.

"Yirmibeşinci Kongre'den bu yana partinin teorik cephaneliği bir sıra önemli genelleme ve sonuçlarla zenginleştirilmiştir. Teori alanında başarılanların en başında, gelişmiş sosyalizm anlayışının geliştirilmesini saymak gerekir. (...)

"Kısacası, geniş bir çalışma başarılmıştır ve bunu takdir etmek gerekir. Ancak toplum bilimi alanında herşey tatmin edici olmaktan uzaktır. Yirmibeşinci Kongre'de de sözü edilen skolastik teorikleme eğilimi tümüyle aşılmış değildir. Pek çok felsefeci, yeni gelişmelerin köküne inmeye çalışacaklarına, zaten kanıtlanmış olan şeyleri kanıtlamaya uğraşıyorlar. Sosyalizmin siyasal ekonomisine ilişkin birçok çözüme kavuşmamış sorun birikmiştir. Bilimsel teknolojik devrimin toplumu etkilerine daha büyük dikkatle eğilinmelidir. Toplumun *siyasal yaşamındaki* gelişmeler *daha derin ve daha cesur* bir biçimde incelenmelidir. Kamuoyunu inceleme konusunda hâlâ az şey yapılmaktadır." (abç)

Doğru, çözülmemiş çok sorun vardır. Hele toplumun siyasal yaşamı çok daha cesaretle incelenmelidir. Ancak, görüldüğü gibi, teorik çalışma alanında varolan eksiklerin ve hataların nedenleri üstüne hiçbir şey söylenmemektedir. Bir-iki yanlış saptanıyor, birkaç öneri yapılıyor.

Öte yanda, ajitatörlere, propagandistlere, eğitimcilere gelince şunlar söyleniyor:

"...Propagandistlerimizin *seçiminde, eğitilmesinde* ve *zamanında bilgilendirilmesinde* daha iyi düşünülmüş bir yaklaşım.

"Çünkü propagandist, en sonunda, parti eğitimi sisteminde baş rolü oynayan kişidir. Seminerlerin, siyasal okulların, üniversitelerin nasıl olacağı pekçok yönüyle ona bağlıdır. Bunlar çoğu zaman sıkıcılığın hüküm sürdüğü ve insanların sırf önceden saptanmış saatleri geçiştirmek için oturdukları yerler mi olacaklar, yoksa tersine, her yerde canlı parti düşüncesinin ve sözünün etkin merkezleri mi olacaklar. *İnsanların parti eğitimine karşı tutumu herşeyden önce partinin ideoloji ve propaganda aktivistlerine bağlıdır.*" (abç)

Görüldüğü gibi, propagandistlere

gelince hataların kaynağı bulunuyor: Uygun insanları seçmemek, düzgün eğitmemek ve siyasal tutumlar hakkında çabuk bilgi iletmemek! Bu anlayış, öküzü boynuzundan yakalamayı bırakın, henüz öküzün varlığından habersiz olmayı gerektirir. Ya da sorunların üstüne gitmedeki isteksizliği anlatır.

6. Program değişikliği önerisi

Yirmialtıncı Kongre Raporu, usta genellemeler içinde yeni program yazılması hedefini belirliyor. Böylece 1961'de Hruşçof yönetiminde kabul edilen programın utanç kaynağı olan yönlerinden kurtulmak öngörülüyor. Rapor, yeni program isteğini şu sözlerle dile getiriyor:

"Geçtiğimiz dönemde ülkemizdeki tüm değişiklikler ve dünya arenasındaki tüm eylemlerimiz parti programının belirlemelerine uygun olarak yaşama geçirilmiştir. SBKP'nin bugünkü programı geneliyle toplumsal gelişmenin yasallıklarını doğru yansıtmaktadır. Ancak kabul edildiğinden bu yana 20 yıl geçmiştir.

"Bu süre içinde SSCB'de sosyalist ve komünist kuruculuk konusunda geniş deneyim biriktirilmiştir. Bu deneyim tartışmasız bir biçimde göstermektedir ki, komünizme ilerleyişimiz, bir gelişmiş sosyalist toplum aşamasından geçilerek gerçekleştirilmektedir. Bu, daha önce belirtildiği gibi, komünist sistemin oluşumunun zorunlu, doğal ve tarihsel olarak uzun bir dönemidir. Bu sonuç parti tarafından son yıllarda çıkarılmış ve geliştirilmiştir ve kuşkusuz parti programına geçirilmelidir."

Gelişmiş sosyalizm, komünizm, "1980'de komünizm" konularını bir önceki bölümde genişçe ele aldığımız için burada yinelemeyi gerekli görmüyoruz. Ancak şu kadarını söyleyelim ki, 1980'lerde Sovyetler Birliği'nin komünizme ulaşamayacağını herkes biliyordu. Onun için "yaşamın, bilimsel çalışmaların gösterdiği gibi, komünizme uzun bir süreçte varılacaktır" gibi büyük sözlere pek gerek yoktu.

Yirmialtıncı Kongre Raporu böylece bitiyor.

Sonuç

Yirmialtıncı Kongre Raporu, iyi ya da kötü yanıyla olgun bir rapordur. Çiğ savlardan uzaklaşmış bir dili vardır. Ancak "resmi iyimserlik"i de terketmiş değildir. Çoğu konuda büyük bir deneyim birikimini yansıtan sağ duyulu pragmatizmi vardır. Çoğu kez sorunların belirtilerini göstermede anlaşıyoruz. Sorunların kaynaklarını belirleme ve iyileştirmede ise bizim görüşlerimiz farklıdır. Bize doğru gelen çözümleri yazı içinde yeri geldikçe belirttik.

Yirmialtıncı Kongre Raporu'nu değerlendirmemizin sonunda, bu bölüme dek söylediklerimiz arasından en önemlilerini özetleyen ve birbirine bağlayan bir sonuç yazmayacağız. Çünkü, değerlendirmenin başından sonuna dek bir kızıl şerit gibi uzanan ve eleştirdiğimiz her yönü, her eksiği giderebilmede temel taşı olan böyle bir sonuç vardır: *Proleter demokrasisi geliştirilmelidir.*

SSCB'de kurulan sosyalizm az gelişmiş bir ülkede kurulmuş sosyalizmdir. Çeşitli tarihsel-kültürel-ekonomik-toplumsal-uluslararası nedenlerle aktif yığın demokrasisinin işleyişleri geri kalmıştır. Anayasasında, yasalarında varolan çok sayıdaki demokratik haklar ve güvenceler hakkıyla uygulanamamaktadır. Bunun gerektirdiği ekonomik gelişme, kültürel gelişme ve sivil toplum ve bunların karşılıklı etkileşmesi çünkü yeni yeni oluşmaktadır.

Bir örnek verelim: Yeni Sovyet Anayasası'nın 5. maddesi şöyle diyor: "Önemli devlet konuları ulus çapında tartışmaya açılacak ve halk oylamasına (referandum) sunulacaktır." Kızıl Ordu'nun Afganistan'a yollanması "önemli devlet konuları" arasında en önemlilerinden olduğu halde, Anayasa'nın zorunlu kıldığı tartışma ve referandum yapılmamıştır. *SSCB'de anayasa suçu işlenmiştir.* Bunun bu denli kolay yapılabilmesi, siyasal örgütlenme düzeyinde denetim mekanizmalarının, güç merkezlerinin yokluğunu gösterir. Toplumsal düzeyde demokratik hakların alışkanlık durumunu almamış olduğunu, kültürel gelişmedeki geriliği gösterir.

Ne var ki, bir yandan da toplumun her yönüyle gelişmesi ilerlemektedir. Eski anlayışlar, eski örgütlenmeler, eski işleyişler giderek dar gelmektedir. Kısa bir zaman içinde demokratikleşme Sovyetler Birliği'nin *ana sorunu* olacaktır. Daha bugünden, karşılaşılan pekçok güçlük bu yönü göstermektedir.

Sovyet toplumunun demokratik kurumlaşması, demokratik anlayışı toplumun gelişimine paralel olarak mutlaka ama mutlaka yükselecektir. Partinin bu gidişin önünde yürümesi, bu gelişmeden korkmaması zorunludur. Çünkü *aktif yığın demokrasisi demek olan proleter demokrasisi, sosyalizmden komünizme doğru ilerleyebilmenin zorunlu koşuludur.*

Sovyetler Birliği'nin geleceğini temsil eden bu konuda hiçbir açılım getirmeyen 26. Kongre bu yönüyle tutucu ve tıkanıktır. Konulara genel yaklaşımıyla da (özellikle uluslararası konular, barış ve sosyalist ekonomi konularında) 25. Kongre'den daha sağdadır.

Yirmialtıncı Kongre Raporu'nu değerlendirirken, her komünist partisinin öteki bir komünist partisinde gördüğü yanlışları, eksikleri (hele bunlar tüm komünist partilerin çalışmalarını etkileyecek yönlerse) açıkça, yoldaşça eleştirmesinin hakkı ve görevi olduğu anlayışıyla davrandık. Bu tutum bizce *proletarya enternasyonalizminin* gereğidir.

Sovyetler Birliği dünya devriminin güçlü kurtarılmış bölgesi, dünya devrimci merkezidir. SBKP dünya işçi ve komünist hareketinin lider partisidir. Ondaki eksiklikler, yanlışlar dünya devrimini *doğrudan* olumsuz yönde etkiler. Bu eksiklerin, yanlışların giderilmesi dünya devrimine büyük bir ivme kazandıracaktır.

Yaşasın Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği!

Yaşasın şanlı Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

Gelecek komünizmindir!

Kasım Atılım'ının İşçinin S si'n yanıtları

Murat Civan

Atılım'ın kendisi geç çıkıyor ve geç dağıtılıyor. Buna bir de bizim elimize geçmemesi için gösterilen özel çabalar ekleniyor. Bu nedenle Ocak ayında Kasım *Atılım*'ından söz etmek durumunda kalıyoruz. Söz etmemek daha büyük bir eksiklik olurdu.

Dünya barışını değil, dünyada statükoyu koruma siyasetinin doğal sonucu olarak menşevikler cuntaya faşist diyemediler. Ne var ki, 12 Eylül'den bu yana geçen süre içinde cuntanın faşist niteliği iyice açığa çıktıkça, bu asalak çizgide kalmanın, cuntaya faşist diyememenin boğucu sıkışmışlığı da giderek arttı.

Darbe ertesi "sağ ve sol terörizme vuran ılımlı cunta" mantığıyla kolları sıvayan *Atılım*, yavaş yavaş "gerici diktatörlük" tanımlamasına doğru dümen kırdı. Ama menşevik sıralarda bu anlayış doğrultusunda da tam bir fikir birliğine varılamadı. *Atılım*'ın sayfaları, genellikle, "cunta içinde ve dışındaki gerici güçler" tekerlemesiyle cuntanın hiç değilse bir kesimini şirin gösteren esnek(!) bir siyaseti sergiledi.

Kanlı terörün koruyucusu kim

Örneğin, Kasım *Atılım*'ı, bir yanıyla çekme, bir yanıyla vurma esnekliğiyle cuntanın "ilericiliği"nin yaptığı şu uygulamalarda gizli olduğunu kamuoyuna ilan etti:

"AP ve MHP kapatılmayı çoktan hak ettiler. Çünkü onlar, ülkedeki kanlı terörün koruyucusu ve uygulayıcısıdırlar. CHP, TİP, TSİP'in kapatılması ise, yalnızca gericiliği ve emperyalizm yanlılarını güçlendirdi."

Demek ki, ülkedeki bugünkü kanlı terörün koruyucusu ve uygulayıcısı faşist cunta değildir. Suçlular AP ve MHP'dir. Cunta bu partileri kapatarak "ilerici" yanının ucunu göstermiştir. Sonra, gericilik ve emperyalizm cuntanın dışındadır. Cunta, TİP, TSİP ve CHP'yi kapatarak bilmeden gericiliği ve emperyalizm yanlılarını güçlendirmiştir.

Görüldüğü gibi AP ve MHP cuntanın sağında, geriler ve emperyalizm yanlıları olarak yer alıyorlar. CHP, TİP, TSİP ise cuntanın solunda yer alıyorlar. Cunta ortalık yerde "tutarsız" işler yapıyor. Bir o yanı, bir bu yanı güçlendiriyor.

Bu yelpaze "ideolojik planda"da yansımasını buluyor. Ocak 1981'de *Atılım* Nazlı Ilıcak'ın, Prof. Mehmet Kaplan gibilerinin Kemalizminin "sahtekarlıktan başka birşey olmadığı"nı yazmıştı. Yani bunlar Kemalist değildir. Kasım *Atılım*'ı yelpazenin ideolojik üstyapısını tamamladı. Cuntada Kemalizmin kırıntıları duruyor, Ecevit ve CHP Kemalisttir, CHP'nin sol kanadı ise sol Kemalisttir dedi. Böylece cuntanın sağında olanlar Kemalist olmayanlar, solunda olanlar daha iyi Kemalistler, cunta ise Kemalizmin kırıntılarına yapışmış ortada duruyor. Kuşkusuz bu değerlendirme, cuntayı Kemalizm yönünde ilerletme görevini içinde taşıyor.

Kasım *Atılım*'ında bu ilerletme taktiğinin iç yüzü de oldukça açığa çıkıyor. *İşçinin Sesi* Kemalizme karşı-devrimci dediği için *Atılım* çok kızıyor ve şöyle diyor:

"Nedir ki, sınıf savaşında gürültü patırtı ile karmaşık toplumsal sorunların üstünden atlamak Lenincilerin değil, çığırtkan devrimbazların işidir. Biz somut soralım:

"Evren ve ortakları Kemalist midir? Evet! Onların tırnaklarının dibinde Kemalizm kırıntıları duruyor. Buna, ancak Kemalizmi saf, kutsal bir ideoloji saymaya yatkın kimseler şaşabilir. Kemalizmden anti-emperyalist görüşleri çıkarıp attın mı, geriye, tam da cuntanın savunduğu türden gerici bir dünya görüşü kalır. Buna artık, Kemalizm deyip, dememek bizim değil, Kemalistlerin sorunudur.

"Ecevit ve CHP Kemalist midir? Evet! Bu gerçeği de CHP'ye neredeyse oportünist günahları olan bir işçi partisi gibi bakmaya yatkın kimseler şaşkınlıkla karşılayabilir. Ecevit ve arkadaşlarının yaptığı, Atatürk'ün eklektik görüşlerine bir de Avrupa sosyal demokrasisinden ödünç alınma kimi görüşleri eklemek olmuştur. Kemalizmin "çağdaş" yorumudur bu.

"...Bize gelince... Biz cuntanın "Atatürkçülüğü"ne karşı savaşıyoruz. Bugün geçici de olsa, cunta çevresinde kümelenen, cuntanın görece ılımlı kesimlerini bir ölçüde destekleyen Kemalist çevreleri uyarıyor, ABD emperyalizmine, iç gericiliğe karşı konumlarını derinleştirmekte onları destekliyoruz. Bu güçler, cuntanın tümüne değil, daha gerici kanadına karşı mı çıktı; biz bunun sınırlılığını belirtmekle yetinmiyor, onların bu karşıtlığını daha da teşvik ediyoruz. Pratik, sınıf savaşının şaşmaz mantığı, bu güçlerin önüne ya cuntayla birlikte halka karşı, ya halkla birlikte cuntaya karşı ikilemini her olayda getiriyor. Ve umulandan daha hızla Kemalist güçler cuntadan desteklerini çekiyor. Şurada, burada, komünist, Kemalist bloklaşmasının ilk belirtileri ortaya çıkıyor."

Atılım bu yazısıyla, bizi burjuvazinin ideolojik ayrımlarına kafa yormamakla suçlarken (!) kendisinin burjuvazinin çeşitli kanatlarıyla ideolojik planda bağlaşıklık yaptığını açıkça itiraf ediyor. Burjuva ideolojisine karşı savaşmadıklarını, öteki Kemalistlerle beraber yalnızca cuntanın Atatürkçülüğüne karşı çıktıklarını açıkça yazıyor. Hesaplar, bloklaşmalar ideolojik düzeyde yürüyor.

Burjuvazi içinde çelişkilerden yararlanma adına onların içinde kaybolmak derken bizim de kastımız tam buydu. Menşevikler ideolojik planda bağlaşıklık yürütüyorlar. *İşçinin Sesi*'nin burjuva ideolojisine karşı savaşımına bunun için kızıyorlar. Bu savaşımı çatlaklardan yararlanmaya engel görüyorlar. Gerçekten de, burjuva ideolojisine karşı savaş, çatlaklardan menşevikler gibi "yararlanmaya" engeldir.

Doğru bir bağlaşıklık anlayışları olsa, yani bağlaşıklığın ideolojik savaşımı ortadan kaldırmadığını, tam tersine daha çok gerekli kıldığını anlasalar, menşevikler Kemalizme karşı-devrimci dediğimiz için bize bu kadar kızmazlar. Biz burjuvazinin belli kanatlarıyla bile geçici olarak işbirliği yapılabileceğini açıkça söylüyoruz. Ama onlarınki ideolojik düzeydedir. Böyle olduğu için de, siyasal olarak doğru seçim yapamaz, doğru yöntem kullanamazlar.

Cunta neden Atatürkçüymüş

Atılım, cuntanın Atatürkçülüğünü şöyle anlatıyor:

"Onun 'Atatürkçülüğü', işbirlikçi tekelci burjuvazinin çıkarlarıyla Atatürkçülüğü uyumlaştırma çizgisidir. Bu yalnız bir demagoji de değildir. İçinde Kemalizmin etkinliğini sürdürdüğü orduya dayanma zorunluluğunun, nesnel bir sonucudur. Atatürkçülük bayrağıyla orduya egemen olanlar, ordu sıralarından gelen Atatürkçü tepkilerin etkisini de duymazlıktan gelemezler. Bu durum cuntanın bir zayıflığıdır, çelişkili bir yol izlemesinin bir nedenidir. Elbette 'Atatürk düşmanı' denilen öteki güçlerle (AP, MHP, v.s.) arasında çelişki vardır. Ama uzlaşmaz değildir. Buna karşılık, sol güçlere amansız bir düşmanlık duymaktadır."

Bunun doğal sonucu, cuntanın Atatürkçülüğüne karşı savaşırken, ordunun Kemalizmine batmaktır. İşte menşeviklerin ilerletme taktiği budur. Gerçekte burjuvazi onları ilerletmektedir.

Yine Kasım *Atılım*'ında "Yürükoğlu niçin açık konuşmuyor" diye bir yazı var.

Devamı 12. Sayfada

Baştarafı 11. Sayfada

Yazıda Yürükoğlu yoldaşımızın 26. Kongre Raporu'na ilişkin bazı sözleri ile 26. Kongre Raporu'ndan bazı sözler karşılıklı aktarılıyor. *Atılım*'ın kendi yaptığı arada sorular sormaktır. Oysa sorduğu soruların yanıtları yoldaşımızın yazısında vardır. *Atılım* ideolojik savaş verecekse asıl Yürükoğlu yoldaşımızın koyduğu sorunlar konusunda görüşlerini açıklamak zorundadır.

Kasım *Atılım*'ında bazı örgütsel şikayetler de yer alıyor:

"...Bir zamanlar *İşçinin Sesi* gurupçuğundan ögelerin bulunduğu kimi yerlerde, parti örgütü işçi yataklarında bile örgütsüz bir yığın durumuna gelmişti. Bir yığın tek tek ilişkiler ama temel parti örgütleri yok. Durumu düzeltmek buralarda azımsanmayacak zaman ve enerji yitimine neden oldu."

Gerçekte demek istedikleri şudur: Birçok yerde örgütleri olduğu gibi yitirdik. Ancak birkaç tekten ilişki elimizde kaldı. Buna karşı acele bir üye kampanyası açıp, olur olmaz herkesi partiye doldurup "durumu düzeltmek" ve çoğunluk oportünist yönetimden yanaymış gibi davranabilmek bizi oldukça uğraştırdı.

Kasım *Atılım*'ından değinmek istediğimiz son nokta da körüklenen Yunan düşmanlığına ilişkindir:

"Yunan düşmanlığı oyunlarına kapılmamak, emperyalizmin şantaj ve entrikalarına karşı birleşmek, ülkemizdeki tüm anti-emperyalistler, barışseverler için ulusal bir görevdir."

Yaratılmak istenen Yunan düşmanlığının altında yalnızca emperyalizmin şantaj ve entrikaları değil, asıl olarak, emperyalist efendileriyle ilişki ve çelişki içinde kendine dış pazar arayan Türkiye finanskapitalinin emperyalistleşme istemlerinin doğrudan en tutarlı sözcüsü faşist cuntanın yayılmacı siyaseti yatıyor. Dahası, şovenizme karşı savaşmak "ulusal" değil, enternasyonalist bir görevdir. Menşevikler proletarya enternasyonalizminin görevlerini bile gönüllerinde yatan ulusçulukla açıklıyorlar.

Cuntaya karşı uluslararası anti-faşist savaşım güçleniyor

DİSK yöneticilerinin yargılanmaya başlamasıyla iyice açık düşen cuntaya karşı uluslararası demokratik savaşım yeni bir ivme kazandı.

Geçen sayımızda yazdığımız gibi, Büyük Britanya Komünist Partisi'nin günlük gazetesi *Morning Star* DİSK yöneticilerinin yargılanması üzerine yazdığı yazıda cuntayı faşist olarak niteledi.

Morning Star'daki bu yazının yanısıra Büyük Britanya Komünist Partisi Uluslararası Bölüm Başkanı Gerry Pocock DİSK davası ile ilgili olarak Türkiye elçiliğine ve Evren'e birer protesto mektubu gönderdi. Mektupda şöyle deniyor:

"Sendika yöneticilerinin ölüm cezası istemiyle mahkemeye verilmesini sendikal harekete yapılan çok ciddi, doğrudan bir saldırı olarak değerlendiriyoruz. Bu yargılamanın durdurulmasını, suçlamaların kaldırılmasını ve sanıkların serbest bırakılmasını istiyoruz.

"Türkiye'deki sendikacılara, demokratik örgüt ve kişilere yapılan saldırıyı İngiltere işçi ve ilerici hareketi etinde kemiğinde duymaktadır."

Aynı günlerde Ulusal Sendikalar Konfederasyonu'nu (TUC) ve Sinema ve Televizyon Teknisyenleri Sendikası'nı temsilen TUC Genel Sekreteri Alan Sapper, Birleşik Mühendislik İşçileri Sendikası'nı temsilen Genel Sekreter Ken Gill, Ulusal Tarım İşçileri Sendikası'nı temsilen Genel Sekreter Jack Boddy ve daha birçok örgüt ve kişi Türkiye elçiliğine ve Evren'e konuyla ilgili protesto mektupları gönderdiler.

Doğan tepkiyi yumuşatmak için yalandan medet uman Türkiye elçiliği de boş durmuyor. Gönderilen protesto mektuplarına yanıtlar yazıyor. Bunlardan TUC Genel Sekreteri Alan Sapper'e yazılan mektupda, sanki cuntanın, burjuvazinin kendi anayasasını ayaklar altına alarak parlamentoyu, siyasal partileri feshetmesi vb. pek "yasalara uygun" bir davranışmış gibi DİSK illegal çalışma ile suçlanıyor. Avrupa'da buna kanacak demokrat zor bulurlar.

Avrupa Parlamentosu'ndaki tartışmalar

Cuntaya karşı yükselen uluslararası dayanışma DİSK yöneticilerinin yargılanmasını protesto etme düzeyinin de ötesine geçmektedir. Birçok örgüt Türkiye ile ilgili kararlar alıyor ya da Türkiye sorununu tartışıyor. Buna bir örnek Avrupa Parlamentosu'ndaki tartışmalardır.

Geçtiğimiz günlerde Avrupa Parlamentosu'na Sosyalist Gurup adına bir karar taslağı verildi. Karar taslağında Türkiye'deki cuntanın demokrasiye dönüş vaadleri ile Topluluk'tan yardım aldığı, ama rejimin uyguladığı şiddetin giderek arttığı belirtiliyor. Bununla bağlı olarak Konsey'in 10 Nisan 1981'de Türkiye'ye Haziran'dan itibaren verilecek yardımı durdurma kararı aldığı ve üye ülkelerin de bu yolda bağımsız tavırlar aldıkları kaydediliyor. Fakat Komisyon'un 10 Nisan kararına uymadığı ve 9 Kasım 1981'de Türkiye'ye 75 milyon ECU tutarında yardım kararı aldığı hatırlatılıyor. Gene aynı gün EIB'nin de Türkiye'ye 19 milyon ECU tutarında bir yardım yapmayı kabul ettiği yazılıyor. Karar taslağının devamında şöyle denilmektedir:

"Böyle yapmakla Komisyon siyasal değerlendirme yetkisini anlaşmaların ruhuna, üç insan hakları enstitüsü başkanının ortak deklarasyonuna ve AET-Türkiye ortaklık anlaşması ön mektubuna ters yönde kullanmıştır. Hükümetlere, demokratik siyasal örgütlere ve Avrupa demokratik kamuoyuna tamamen ters yönde hareket ederek Avrupa Parlamentosu'nun tüm söylediklerini kendini beğenmişcesine hiçe saymıştır. Böylelikle Topluluğun devlet ve insan haklarına ilişkin gösterdiği titizliğin, yalnızca bunlar başkalarının sorumluluğunda olduğu zaman gözlenebildiği yolundaki kuşkuyu dağıtmayı tehlikeye atmıştır."

Karar taslağı daha sonra Komisyon'un tavrını mahkum ediyor. Türkiye'ye yardım önerisinin reddedilmesini ve askeri rejim sürdükçe AET ile Türkiye arasındaki ilişkilerin şartlarının yeniden tanımlanmasını isteyerek son buluyor.

Avrupa Parlamentosu'na götürülen bir öteki karar taslağı da "Ermeni Halkının Durumu" başlığını taşıyor. Taslak, sosyalist guruba mensup yirmi Fransız parlamenterce hazırlanmıştır. Özellikle bu konudan çok rahatsız olan cunta da elçilikleri aracılığıyla Avrupa Parlamentosu üyelerine mektuplar yazarak gerçekleri çarpıtmaya çabalamaktadır. İngiltere'deki Türkiye elçiliğinin Avrupa Parlamentosu üyesi Richard Balfe'a yazdığı mektupda şöyle denilmektedir:

"Tarihsel olayların nesnel ve önyargısız bir değerlendirmesinin kaçınılmaz olarak götüreceği sonuç şudur: Osmanlı İmparatorluğu'nun son on yıllarındaki talihsiz gelişmeleri başlatmakla ve böylelikle yüzyıllardır sürmekte olan mutlu ve ahenkli birarada yaşamı son buldurmakla suçlanması gerekenler Ermenilerdir..."

Kırım yaptıkları o denli kanıtlanmıştır ki reddedemiyorlar. Ama "suçlular Ermenilerdir ve kıyım yalnızca Osmanlılar döneminde yapılmıştır" yalanına sarılıyorlar.

Yalanlarla Avrupa demokratik kamuoyunu yanıltma çabalarının gösterdiği birşey vardır: Cunta, bir yandan yurt dışındaki Türkiyeli ilerici örgütlere ve kişilere çok yönlü saldırısını arttırırken, öte yandan da demokratik kamuoyunu yanıltmayı amaçlayan yalan propagandaya hız vermektedir. Buna verilecek yanıt açıktır. Her yönüyle çabalarımızı kat kat arttırmalıyız.

Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg'u anıyoruz

Julide Kayacan

Karl Liebknecht (Karl Libneht) ve Rosa Luxembourg (Roza Luksemburg), Alman Sosyal-Demokrat Partisi oportünist kanadının liderlerinden Ebert (1919-25'de Almanya devlet başkanı) ve Sheidemann'ın yönetimindeki hükümetin emriyle beyaz muhafızlar tarafından 15 Ocak 1919'da öldürüldüler.

Savaştan sonra Almanya'da cumhuriyet kuruldu. Komünist Enternasyonal'in iki lideri, bu en "özgür", en "demokratik" burjuva cumhuriyetinde katledildiler. Bu olay burjuva cumhuriyetin gerçek sınıf özünü Almanya işçilerine ve tüm dünyaya sergiledi. Lenin, "Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg'un öldürülmeleri çağ açan bir öneme sahiptir" diyor, ve nedenini şöyle açıklıyor:

"...Yalnızca bu en iyi insanlar ve gerçek proleter, Komünist Enternasyonal'in liderlerinin feci ölümü nedeniyle değil, ama aynı zamanda ileri bir Avrupa devletinin — abartmasız dünya çapında ileri bir devlet denebilir — sınıf doğası hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde sergilendiği için." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.28, s.462)

Böyle ileri bir Avrupa ülkesinde demokratik bir cumhuriyette yakalananların yargılanmadan hükümet görevlileri tarafından öldürülebilmelerini Lenin tek cümleyle açıklıyor: Bu demokratik cumhuriyet bir burjuva diktatörlüğüdür. Ve şöyle ekliyor:

"Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg'un öldürülmeleri karşısında öfkelerini dile getirenler ama bu gerçeği anlamayanlar yalnızca aptallıklarını ya da ikiyüzlülüklerini sergiliyorlar. Dünyanın en özgür ve ileri cumhuriyetlerinden biri, Alman cumhuriyetinde 'özgürlük', proletaryanın yakalanan liderlerini ceza vermeden öldürme özgürlüğüdür. Kapitalizm kaldıkça tersi olamaz, çünkü demokrasinin gelişmesi ... *sınıf savaşını söndüreceğine keskinleştirir.*" (Lenin, c.28, s.462) (abç)

En demokratik burjuva cumhuriyetler bile burjuva diktatörlüğüdür. Bu gerçek, sömürücüler, sermayenin egemenliğinin sarsıldığını düşündüğü an açıkça gözönüne serilir.

Kapitalizm yıkılmadan, burjuva diktatörlüğünün nesnel tabanı ortadan kaldırılamaz. Kapitalizmi yıkmak, verilecek *demokrasi kavgası* ile çok yakından bağlıdır. Demokrasi kavgası ve kazanılan demokratik haklar, sınıf savaşımının dolu dizgin yükselmesi, işçi sınıfının eğitimi için en iyi ortamı sağlar.

"Kapitalizm ve emperyalizm yalnızca ekonomik devrimle yıkılabilir. Demokratik dönüşümlerle, en 'ideal'leriyle bile, yıkılamazlar. Ama demokrasi için savaşımda eğitilmemiş proletarya ekonomik bir devrimi yapmaktan acizdir." (Lenin, c.23, s.24-25) (abç)

Proletaryanın devrimi yapabilmesi, tüm ezilen yığınlara öncülük edebilmesi ve daha ileri toplumu kurabilmesi, örgütleyebilmesi için demokrasi savaşımında eğitilmesi gerekir. Öte yandan Lenin'in Almanya örneğinde söylediği gibi demokrasinin gelişmesi ülkede sınıf savaşını boğmaz, söndürmez, tersine dolu dizgin yükselmesine en iyi ortamı hazırlar.

Yükseltilen istemler ne denli geniş halk yığınlarını ilgilendiriyorsa farklı sınıfların tavrı da o denli açık sergilenir.

Burjuvazinin katlettiği komünistlerin savaşımı demokrasi kavgamıza, devrim yolumuza ışık tutuyor. Komünist Enternasyonal'in iki lideri Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg'u, ölümlerinin altmış üçüncü yılında saygıyla anıyoruz.

Türkiye zayıf halka olmaktan kurtulamayacaktır

"Emperyalizm ve tekelci burjuvazi devrimci durumdan karşı-devrimle çıkabilmek, derin ekonomik-toplumsal bunalımı tersinden çözmek amacıyla gerici generallerin eliyle faşist bir darbe yaptı. Yerli tekelci burjuvazi bu darbe ile Türkiye'nin emperyalistleşmesinde önemli bir aşamaya ulaşmayı amaçlıyor." (TKP EK Üst Bürosu, *14 Eylül 1980 Bildirisi*)

Leninciler Türkiye'nin ekonomik - toplumsal - siyasal yapısını doğru belirlediler. Devrimci durum ve faşizm tehlikesinin nedenini, finans-kapitalin emperyalistleşme isteğini ve çabasını 1976'lardan bu yana sürekli açığa vurdular. Faşist darbenin tarihsel yerini ve işlevini yerine oturtular. Geçen süre hep Lenincileri kanıtlıyor. Dün başkalarına "garip" gelen Leninci çözümlemeler, bugün yaşam tarafından kendini kabul ettiriyor.

İkinci İktisat Kongresi'ne sunulan tebliğlerden birinde şöyle deniliyordu: "1980'lerde artık Türk ekonomisi ve özellikle Türk sanayi hem dışa karşı, hem iç piyasada rekabet şartlarını hazırlamak zorundadır. 1980 yılının başından itibaren ekonominin dışa açılması ile ilgili olarak benimsenen bu stratejidir." (*Hürriyet*, 21 Kasım 1981) Burjuvazinin sözcüleri açık konuşmaktan çekinmiyor. Ama devrimci hareketteki bir sürü siyasal akım hâlâ bu gerçeği kabullenmekten yan çizmeye çalışmaktadır. Bu tavırda israr edilmesi, herşeyin sorumlusu olarak dış emperyalist güçleri görmek ve bilinçli ya da bilinçsiz olarak kendi burjuvazisini aklamak gibi derin hatalarla bağlıdır.

Eczacıbaşı firması Nijerya'da 120 milyon dolarlık yatırımla Afrika'nın en büyük firmasını kuruyor. Nijerya devleti ile ortak yapılan yatırımda Eczacıbaşı'nın payı yüzde 37.5'dur. Makinalar, kullanılan gereçler, teknoloji ve uzmanlar hep Türkiye'den gidecek. Orta Doğu'dan ihalesi alınan yatırımların tutarı 7 milyar dolar tutuyor. Bu yatırımların da malzemesi, mühendisleri, işçileri hep Türkiye'den gidecek. Şimdi bu girişimleri bankacılık alanında pekiştirmek istiyorlar. İkinci İktisat Kongresi'nde Osman Işıklar, "ulusal bankacılığın en büyük sorunlarından birinin dışa açılmamak olduğunu, oysa yeni ekonomik politikanın bankaların dışa açılmasını" gerektirdiğini belirtiyor.

Türk burjuvazisinin dışa açılmada en çok üzerinde durduğu kozlardan biri emperyalizmin Orta Doğu'daki gereksinimleri, öteki de İslamcılıktır. Bunu, 21 Kasım 1981 tarihli *Cumhuriyet* gazetesi açıkça şöyle dile getiriyor:

"Türkiye'yi diğer ülkelerden ayıran iki özellik, Avrupa'da olduğu kadar Orta Doğu'da yer alması ve bir İslam ülkesi olmasıdır. 1976'dan itibaren Türkiye İslam ülkeleri ile ilişkilerinin gelişmesine eski yıllara göre daha büyük önem vermeye başladı."

Ama önlerinde zorluklar çok büyüktür. Dayandıkları orta derecede gelişmiş ekonomik yapı temelinde ancak emperyalist ülkelerin kanatları altında dışa açılma olanağına sahiptirler. Nitekim olan da budur. Ama bunlar gerekenle kıyaslandığında çok yetersizdir. Burjuvazinin hevesi kursağında kalacaktır. Türkiye zayıf halka olmaktan kurtulamayacaktır. Türkiye'nin yazgısı devrimdir.

Kerim Kandemir
Fransa

Londra'daki Türkiyeli işçiler arasında faşizme tepki büyüyor

Faşist darbeden sonra geçen zaman, faşizmin karanlığını yaşayan işçi sınıfımıza, emekçi halkımıza acı bir deney oldu. Yurt dışındaki işçiler için de tatilde gördükleri, yakınlarından gelen mektuplardan öğrendikleri, devrimci hareketlerden duydukları faşist cuntayı anlamaya yardımcı oldu.

Bugün yurt içinde ve dışında cuntaya tepki büyüyor. Cunta ise bu tehlikeyi iliklerinde hissediyor, demagojisini hızlandırıyor, demokrasiye dönüş takvimi ile zaman kazanmaya çalışıyor. Bu arada cunta MHP liderlerini teker teker salıyor. Yeniden MHP'yi kullanma olasılığı artıyor.

Halkın artık olayları faşist cuntayla bağlaması, tahammülün sonuna gelindiğini gösteriyor. Bunun bir örneğini Londra'da yaşadık.

Geçtiğimiz günlerde Hakkı Yıldıran adlı bir turist işçi gaz zehirlenmesinden öldü. Konsolosluk, cenaze masrafları için yapılan başvuruları "para yok", "bu işlerle uğraşamayız" gibi sorumsuz cevaplarla geri çevirdi. Bunun üzerine İşçi Birliği ve birçok işçi arkadaş Konsolosluğun tavrını sergileyen bir bildiri ile işçilerden para toplamaya çıktılar.

Fabrikalardan ve kahvelerden gelen tepki büyük oldu. Doğrudan Evren'i ve cuntasını hedefleyen lanetlemeler, suçlamalar ardarda geldi. Bildirideki çağrıya uyularak Konsolosluğa telefonlar açıldı, protestolar yağdırıldı. Resmi içkili eğlencelere, Atatürk yılı toplantılarına su gibi para harcanırken, bir işçinin cenaze masrafları istenince para yok diyenlerin niteliği çok açık ortaya çıktı, tartışıldı. İşçiler "bize bizden başkasından fayda yok" dediler.

Aynı süreç içinde bir başka olay da şöyleydi: Faşist cuntanın MHP yöneticilerini salıvermesi, MHP'yi yeniden öne sürme hazırlıkları, yurt içinde olduğu gibi yurt dışındaki faşistlere de yeşil ışık yaktı. Bunun Londra'daki göstergesi olarak "İslam Cemiyeti" içinde faşist örgütlenme çabaları ortaya çıktı.

Bir MHP'li milletvekilinin başını çektiği örgütlenme "çalışmasında" büyük paralar dönüyor. Koca bir düğün salonu cami ve lokal olarak kiralandı. Ekonomik durumu bozuk birkaç küçük fabrika sahibi ortaya saçılan para ile faşistlerin bu çabasına ortak edilmeye çalışıldı.

Faşistler ortada gözükmeden bu örgütlenmeye çalışırken, devrimciler hızlı sergilemeleriyle buradaki Türkiyelileri uyardılar. Şimdi Londra'da yaşayan Türkiyeliler bu gelişmeyi de izliyorlar ve bu cemiyetten uzak duruyorlar.

İşçi sınıfımız ve halkımız cuntayı tanıyor, anlıyor, onu cezalandırmaya hazırlanıyor. Zafer halkın olacaktır.

Nizam Sucu
Londra

Sapla saman devrim rüzgarında ayrışacaktır

Biz Paris'de tekstil işkolunda çalışan Türkiyeli işçilerden birkaçıyız. Türkiye'de devrimci durum yol alırken Paris'de ve Türkiye'de olanlarımız vardı. Yakın bir zamana kadar (şimdi de tam olmayan) hiçbirimizde şekillenmiş bir ideoloji ve örgütsel yapı yoktu. Ama işçi olmamızdan devrim sorunlarına yabancı da değildik.

Biz son girişimimizle her hafta, konusu önceden belli olan eğitim temelinde biraraya geliyorduk. Fakat bu durum bizim içimizde bir yara kanatmıştı. Eğitimden önce ve sonra dünya ve Türkiye üzerine konular açıyor, kısa da olsa bunlara değiniyorduk. Öyle bir zaman geldi ki faşizm, Kemalizm, ulusal sorun ilkel de olsa işlenmişti. Bu bizim için bir işti fakat biz bunun yanında daha çok öğrenebilirdik. O kanayan yaramızı sarabilmek için, eğitimlerin dışında hafta arasında bir çalışma programı yaptık, yeni hedefler saptadık.

Bugün belki zor ve yavaş öğreniyoruz ama inanıyoruz ki nicel birikimlerimiz, gazetemizin kimliğinde, örgütümüzün etkinliğinde nitel bir güce dönüşerek, sel olup taşacak, devrimin önündeki engelleri temizleyecektir. Burjuvaziyi, onun yanında duran oportünizmi silip süpürecektir. Sapla saman devrim rüzgarında ayrışacaktır.

Bundan sonra *İşçinin Sesi*'ne haberler ve çalışmalarımızı anlatan mektuplar yazacağız. Devrime yalnızca üreten ellerimizle değil, üreten kafalarımızla da katılacağız. Vurdu mu deviren bir örgüt olacağız.

Tekstil okuma gurubu
Paris

Onbeş yoldaş proletaryanın sınıf kininde yaşıyor

Halkımızın en yetişkin devrimci öncüleri, 29 Ocak 1922'de Türkiye burjuvazisi tarafından kahpece katledilmiştir. TKP'nin kurucuları olan Mustafa Suphi ve yoldaşlarının Atatürk ve onun yandaşları tarafından katledilmesi, Kemal hareketinin antikomünist yüzünü iyice açığa çıkarmıştır.

Faşist cunta aldığı bu katliamcı mirası sürdürüyor ve komünistlere kudurmuşçasına saldırıyor.

Menşevikler ise Atatürk'e toz kondurmuyor, onun antikomünist olduğundan hiç bahsetmiyorlar.

"Türkiye Komünist Partisi'nin ilk lideri M. Suphi ve öteki ondört yoldaşımızın katli başta M. Kemal olmak üzere tüm Kemalci kadronun bilinçli cinayeti olduğu halde, oportünistlerin M. Kemal'i bu cinayetten ayrı tutmaları ve cinayetin sorumluluğunu 'Kazım Karabekir gibi gerici paşalara' maletmeleri partimizin tarihine, ölülerimize, komünistlere karşı ihanettir." (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları, 1981)*

"Onbeşler yaşıyor, savaşıyor" demekle menşevikler onbeşlerin savaşını sürdürdüklerini sanıyorlar. Onbeşlerin savaşını sürdürmek Kemalizme ve faşist cuntaya karşı mücadele vererek, Türkiye'de halk devrimini yaparak ve sosyalizmin bayrağını yükselterek olur.

Onbeşlerin hesabını Türkiye burjuvazisinden soracağız!

Yaşasın oportünizmden arınmış TKP!

Tufan Çelikkol
Manisa

DİSK yön ticil ri yalnız değildir

DİSK davasının başlamasıyla, gerek Avrupa işçi hareketi ve demokratik kamuoyu sözcüleri, gerekse Avrupa'da bulunan Türkiyeli demokrat ve sendikacılar arasından güçlü bir protesto yükseldi. Bu arada, DİSK Tekstil sendikasından Ramazan Tutak da bir bildiri yayınladı. Bu bildiriyi özetleyerek veriyoruz:

"12 Eylül 1980 askeri darbesiyle, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde yaşayan kırkbeş milyon insanın ezici çoğunluğunun hak ve çıkarlarına karşı girişilmiş zorba saldırıdan bu yana onyedi ay geçti. Darbenin ardından dünya kamuoyuna, demokrasiye döneceklerini, insan hak ve özgürlüklerine saygılı kalacaklarını açıklayanlar, söylediklerinin aksine, en küçük demokratik hakları bile ortadan kaldırdılar. Darbeyle birlikte politik faaliyetleri durdurulan siyasal partiler kapatıldı. İşçi sınıfımızın tek demokratik sınıf ve kitle sendikası DİSK'in kapatılmasına ve 52 yöneticisinin idamına yönelik dava açıldı. Darbeden bu yana, DİSK'e üye binlerce işçi ve sendikacı tutuklanıp işkenceden geçirildi. Binlerce öğretmenin tek demokratik kitle örgütü TÖB-DER kapatılıp, yöneticilerine 5 ila 15 yıl arasında değişen ağır hapis cezaları verildi. 200 bini aşkın insan, politik görüşlerinden dolayı, cuntanın zindanlarında yatmaktadır.

"Darbeden bu yana, ilerici, demokratlara karşı sistemli bir şekilde, baskı ve tutuklamalarını sürdüren faşist diktatörlük, en küçük demokratik direniş ve muhalefete bile tahammül edememektedir. 'Operasyon' adı altında, gece yarısı evler aranmakta, 'dur ihtarına' uymadığı gerekçesiyle sokak ortalarında insanlar öldürülmektedir. DİSK'e bağlı, İlerici Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Budak'ın, İstanbul'da, sokak ortasında askerler tarafından öldürülmesini, Avrupa kamuoyu sıradan 'kriminal' bir olay olarak değerlendirmeyecektir herhalde! Açıktır ki faşist cunta, 'formalitesiz infaz' taktiği uygulamaktadır. Bugün toplum polisinin kaldırılıp, yerine 'Çevik Kuvvetler' kurulması, başka bir deyişle, Brezilya'da olduğu gibi 'ölüm mangaları' oluşturulması bu yüzdendir. Bu sayede, anti-faşist olarak bilinen kişilerin öldürülmeleri planlanmaktadır. Bunun da adı 'terörle mücadele' (!) olacaktır!

" 'İşyeri Güvenlik Yönetmeliği' adında çıkartılan yeni bir yasayla, işverenler, kendi işyerlerinde çıkabilecek bir işçi hareketine karşı, silahlı işyeri 'polis örgütü' kurabileceklerdir. Bu 'işyeri polis örgütü': a) İşverenin istemediği bir sendikada işçilerin örgütlenmesini önleyecek. b) Politikayla uğraşan işçileri tazminatsız işten atabilecek. c) Çıkacak bir grev ya da direnişi önlemek için silah kullanabilecek.

"Cuntanın, geçtiğimiz yıl tespit ettiği 10 bin TL. asgari ücret, değil bir işçinin ailesiyle birlikte bir ay geçimini sağlayabilmek, okula gidebilen bir çocuğunun, bir aylık okul masraflarına bile yetmemektedir. Oysa Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun en az ücret tanımı şöyledir: 'İşçinin ve ailesinin yalnızca geçimini sağlayan ücret, insanca yaşamaya yeterli ücret değildir. En az ücret, işçiye uygun yaşama normları sağlayacak ücretin garanti edilmiş miktarıdır.' Böyle olmasına rağmen, bu örgüte üye, sözde işçi kuruluşu olan sarı sendika TÜRK-İŞ, bu uygulamanın seyircisi, hatta uygulayıcısıdır. Resmi devlet kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumu'nca derlenen verilere göre 1979 Mayıs'ında 151 TL. olan net ücretlerin, 1980 Mayıs'ında 92 TL.'ye düştüğü açıklanmıştı. Bu gerçeğe, enflasyon içerisinde boğulan Türkiye'deki fiat artışlarını da eklersek, tesbit edilen asgari ücretin, işçinin çoluk çocuğuyla birlikte '40 yaşında mezarı boylayacak' şekilde ayarlandığını söylememiz herhalde yanlış olmayacaktır!

"Anti-demokratik bir biçimde oluşturulan Yüksek Hakem Kurulu (YHK)... tarafından yürütülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinde, son sözü yine cunta söylemektedir. Bu kurul, şimdiye dek, 100 bin işçiyi kapsayan toplu sözleşmeleri karara bağlamıştır. Karara bağlanan sözleşmelerde bırakın ücret artışı sağlamayı, işçiler, devlete ve işverenlere borçlu çıkartılmışlardır.

"Hazırlığı bitip Askeri Konsey'in imza masasında bekleyen ve 274 - 275 sayılı Sendikalar ve Grev Yasasını tümüyle değiştiren yeni sendikalar yasasında, sendikal çalışmaların yasaklandığını söylememiz, cuntanın işçi ve halk düşmanı faşist yüzünü daha iyi tanımada yardımcı olacaktır.

"Faşist diktatörlüğün Türkiye-Kürdistan'ında giriştiği soykırımı ve katliamlar tüm azgınlığıyla sürmektedir.

"Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'e, geçtiğimiz yıl yaptığı basın açıklaması Milli Güvenlik Konseyi'nin 52 numaralı bildirisine muhalefet niteliği taşıdığı gerekçesiyle 4 ay hapis cezası verilmesi, Avrupa kamuoyuna, faşist diktatörlüğün 'demokrasiye dönüş' konusundaki 'iyi niyetinin' 'ciddiliği (!)' hakkında yeterli belge olmuştur sanırız.

"Faşist cunta, yeni politik manevralara girişmiştir. 'Anayasa' hazırlanıp, halkoyuna sunulacağı, 1983 sonbaharında da 'seçimlerin' yapılacağı yolundaki açıklama, bu politik manevraların birer parçasının oluşturmaktadır. Hazırlanacak 'yeni anayasa' nın nasıl bir anayasa olacağı şimdiden belli olmuştur. (...) Silah zoruyla yönetimi gaspeden beş kişilik generaller cuntası, insan haklarına ne kadar saygılıysa, çıkaracağı Anayasa da insan haklarına o kadar dayalı bir anayasa olacaktır!

"Çıkarılacak anayasanın halkoyuna sunulması da aynı ölçüde 'demokratik' olacaktır. Grev çadırları zorbaca sökülen, toplu sözleşme ve sendikal hakları gaspedilen yüzbinlerce işçinin, beş generalin imzaladığı 200'den fazla sözde kanunla, en temel demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırılan milyonlarca emekçinin, silah zoruyla sandık başına oy kullanmaya götürülmelerini, hiç bir demokratik kişi ya da kuruluş gerçek özgür bir seçim olarak değerlendiremez!

"Halkımızın, çıkarılacak anayasaya 'evet' demeyeceği, onun yetiştirdiği en iyi evlatlarının hızla genişleyen bir mücadeleyi başlatmış olmalarından, faşist diktatörlüğe karşı gelişen direniş ve tepkiden bellidir.

"İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından, DİSK'in kapatılması ve 52 yöneticisinin idamı için açılan dava, gerçekte Türkiye işçi sınıfının ve ilerici sendikal hareketin yargılanmasıdır. Bu dava, DİSK'e üye 500 bin işçinin ve aileleriyle birlikte, 3-4 milyon insanın yargılanması sonucunu getirecek kadar büyük, 'toplumsal bir davadır'.

"Cuntaya yapılan ekonomik ve mali yardımlar derhal durdurulmalıdır!

"Cunta, başta Avrupa Konseyi olmak üzere, üye olduğu tüm uluslararası kuruluşlardan atılmalıdır!"

Ramazan Tutak
DİSK-Tekstil
Sendikacı

Teslim Töre'nin açıklaması

Bilindiği gibi, Mehmet Ali Ağca'nın faşist olduğu gerçeğini bulandırmak, Papa'ya girişilen suikastın ardında bir devlet gücü olduğu ortaya çıkınca iş Türkiye'ye bağlanmasın diye sosyalist ülkeleri işin içine katmak için bir süredir çeşitli yalanlar ortalığa sürüldü. Bunlardan biri de Ağca'nın TKEP'nin yöneticilerinden Teslim Töre ile ilişkisi olduğu yalanıydı.

Buna karşılık Teslim Töre, bir açıklama yaparak, Ağca'yı tanımadığını ve görmediğini belirttiği halde, aynı yalan Türkiye basınında ısrarla sürdürüldü. Bundan sonra Teslim Töre ikinci bir açıklamayla, ileri sürülen iddiayı yeniden yalanladı.

Bu açıklamada Teslim Töre, bu yalanları CIA ile birlikte faşist cuntanın tezgahladığını ve amaçlananların başında Sovyetler Birliği'ni, sosyalist ülkeleri ve Filistin Kurtuluş örgütünü karalamanın geldiğini söylüyor.

Komünistin tavrı boyun eğmemektir

Yazımıza başlarken, devrim savaşımında tutuklanmış ya da hâlâ işkencede olan ve komünist onuru sonuna dek savunmuş yoldaşlara komünist selamlarımızı iletiriz.

Karşı-devrim bugün sayıları yüz bini bulan devrimciye en ağır baskıyı yapıyor. Onların bilincini, inancını yitirtmeye çabalıyor. Kuşkusuz, savaşımın zorlu bir parçası da hapishanelerde yürüyor. İçerideki her protesto hareketi devrimciler için yeni işkencelere meydan okumaktır.

Baskı, şiddet hapishanedeki yoldaşlarımız için günlük bir olaydır. Bu, bir anti-faşist savaşçının kaleminden şöyle dökülüyor:

"İşkence, korkudan doğan anlamsız şiddet. Ereği, çığlıklar ve kusmuklar arasında tek ağızdan herşeyi öğrenmek. Kurban konuşsa da, dayanamayıp ölse de, sakladığı sır daima başka ve ulaşılamayacak bir yerde. İşkence daima akıntıya kürek çekiyor. Ama sorguya bir kez başlandı mı, sonu da gelmeli..." (H.Alleg-P.Korovessis, *Sorgu,* Oda Yayınları, s.12-13)

Komünistin, devrimcinin tavrı karşı-devrimin saldırılarına hiçbir yerde, hiçbir zaman boyun eğmemektir. Bu, bilinç-inanç sorunudur. Başka türlü olamaz. Ya komünist onuru ayakta tutacaksın, ya da pişmanlar koğuşunda burjuvaziye inci dizeceksin. Burjuvazi bu pişmanları basın-yayın organlarında çok güzel kullanıyor. Amacı, devrimci savaşımımızın parlak sayfalarına kendi pisliğini bulaştırmaktır. Gerçekte, bu pişmanlar, devrimimizin gelip geçici konuklarının içerideki uzantılarıdır. Bunlardan arınılmalı, işçi sınıfımıza bu gerçek açıklanmalıdır.

Hapishanelerde çalışmaya daha fazla önem vermeliyiz. İçerdeki yoldaşlarımıza her yolla maddi-manevi destek olmalı, bu çalışmayı yığın çalışması ile ve faşizmi teşhir çabalarıyla eşgüdüm içinde götürmeliyiz.

"Cuntanın uygulamalarının ve bu uygulamalara karşı verilen savaşımın, konulan eylemlerin faşizmi teşhir için taşıdığı önem kavranarak bu konuda en geniş belge ve bilgi dışarıdaki parti örgütlerine, merkez organa iletilmelidir.

"Dışarıdaki parti örgütleri, hapishanedeki ya da işkencedeki yoldaşlarla ilişkiyi sürekli, sistemli duruma getirmeli, yayınlar ve gereksinimleri sağlayarak içerdeki yoldaşları desteklemeyi önemli bir görev olarak ele almalıdırlar.

"İçerdeki yoldaşlarımızın komünist morali üstün tutucu tavırlarının üyelere örnek olacak biçimde örgüt içinde yayılması sağlanmalıdır." (*TKP II. Leninciler Konferansı Kararları 1981, Kararlar,* s.107)

Cunta bu çalışmanın önemini iyi kavrıyor. Bu konuda titiz davranıyor. Hapishanelere tek tip uygulama getirdi. İçeriye elbise, havlu, çarşaf, iç çamaşırı almada tek tip bir uygulama yürüyor. Yiyecek maddesi sokmak yasaktır. Hapishane müdürlüğünün denetiminde ve çok zor şartlar altında sürdürülen görüşmeler onbeş günde bire indirildi. Hatta bir direniş ya da protesto oldu mu görüşme yasakları aylar sürüyor. Dışarıya bilgi iletimi en alt düzeyde olanaklıdır.

Fakat, şunu belirtelim ki, içeriye yalnızca iğne dahi alsalar yoldaşlarımızla haberleşeceğiz. Deneyimimizi sürekli geliştiriyoruz.

Devrimimizin şahinleri burjuvaziye hapishanelerde de korku salıyorlar.

Komünistler hapishanelerde onurlu savaşım destanları yaratacaklardır.

Faruk Baran
İzmir

Aldırma

Neden yalnızsın
Neden uzaksın yoldaşlarından?
Neden büyüdü
İçinde özlemsel
hırs dolu tadı özgürlüklerin?
"Bana ne" diyemediğinden
Kuşkusuz bilirim.
Kaçınılmaz geleceğin kavgası yolunda
Bırak da kalsın öylece...

Bilirim
Bir kitaptır sence evren
Ve militanca yaşamaktır sence okunuşu
Kavlince okurken kitabı
Gözlerindeki ışıltı yarını muştular.
Bilirim
Acılar içinde geçen kara günlerde
Cesaretin
Onurun dilini kimse bilemez senin gibi
Dört duvar arasında
Güneşin ışığı sızmazken bile hücrene
Haykırırsın yine de
Kitabı kavlince okuyan herkes gibi:
"Ayağa kalkın
Diz çökmeyin
Direnin! Savunun yaşamı!
Umut düşmana inat yaratılmaktadır!
Utku gelecektedir!
Kazanılacaktır!
Yüreğimiz kanarken
Özlemlerimiz perçinlenirken
Sarılın umutlarımıza
Savunun yaşamı
Ayağa kalkın yoldaşlarım."
Susturulamazken haykırışların
Yeşerirken yaşam
Solgunlaşsa da benzin daha çok
Daha gür çıkar
Öfkeyle celallenen yüreğinin
Haykırışları
Giderek moraran dudağından...
Belki gülümsemen giderek bulutlanır
Ama nedenler çoğalarak yaşıyor ya
Eğilip,
Bükülüp,
El-etek öperek
Yani konuşarak
Düşmana teslim olmadın ya
Düşürmedin ya sancağı
Aldırma...
Aldırma kızıl onuru uğruna sınıfının
Göze alınmışa
"Delilik" deseler de aldırma
Yarattığın destanların destanına
Bir onur daha yaz
Aldırma!

Kirve Kalender
Paris